

Szerkesztőség!

Dr. Ránáseter Robert

Budapest

Disztér 2 I. e

10. Hav
évre
föld
félre 12. e
detések újsa
KELET az
dóság egyti
Cikkeink utá
rás megjelölés egejuk meg.

KELET

ESZTEROMPOLITIKAI LAP

Bérmertelen leveleket nem fogadunk el.
— Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámber Ferenc. Buceuresti szerkesztő Látószegi Ernő, Strada Matel Milo 5.

Csütörtök, 1935. június 13.

5695. EV. | XVIII. ÉVF. | SZIVAN 12. | 128. SZÁM.

VILAG TUKRE

Tilos az eszperantó Németországban

A porosz közbutitási minisztérium főnöke: Rust miniszter ur elrendelte, hogy reszortja tisztviselői ne favorizálják, illetőleg semmiféle támogatásban ne részesítsék az eszperantó nyelv tanítására szolgáló intézményeket.

Az indoklás szerint azért nem szabad az eszperantó nyelvet a német paradiocomban favorizálni, mert ennek a nemzetközi nyelvnek elcsajátítása gyengíti a bensőséges náci-érzelmeiket.

Rust miniszter urnak igaza van: az eszperantó nyelv nem való igazhíttá hitleristáknak. Egy olyan nyelv, amelyre valószínűleg soha sem fogják lefordítani minden idők legnagyobb „irodalmi” alkotását: a „Mein Kampf” című főművét, nem érdemi meg a Harmadik Birodalom közbutitási minisztériumának támogatását.

Egy olyan nyelv mely a fajok és nemzetek egyenlőségének elgondolásából indul ki és legalább is kulturális vonatkozásban le akarja bontani a népek és fajták közti válaszfalakat: csak megvetésre tarthat számot a csodálatos Harmadik Birodalomban. Egy megadított és a kultúra magas szintjéről a szellemiség posványába taszított népek a legveszélyesebb orvosság volna egy olyan nyelvnek a kultiválása, melyre eddig csak remekműveket fordítottak le és amelyet egy lengyel zsidó alkotott meg.

Németország népe a legjobb uton van ahhoz, hogy janicsár-néppé alakuljon át, ha közben le nem tarta magáról annak a szörnyű barbárságnak bilincseit, amelyet legújabb urai adtak rá.

A janicsár-mentális pedig — amint a történelem igazolja — nemcsak egy nemzetközi nyelvnek eredménye ellensége természetesen, hanem minden olyan gondolatnak, amely tölfendül a szűk faji korlátokon és az egyetemesebb emberi gondolatok felé mutat.

A mai Németországban nemcsak könyvek, hanem a gondolatot is száműzték.

A Führer azon a véleményen van, összes munkatársaival együtt, amelyen egyszer Omar Kalifa volt, amikor Alexandria világírú könyvtárát felégette, mondván: ha az alexandriai könyvtárban található könyvekben több vagy más van írva, mint a Koránban, akkor fel kell égetni, ha pedig ugyanaz van bennük megírva, amit a Korán tartalmaz, akkor eo ipso feleslegesek, tehát fel kell égetni.

A Harmadik Birodalomban hasonlóan gondolkodnak. Mindaz, ami nincsen benne a „Mein Kampf”-ban és nincs a „Mein Kampf” mellőzött nyelvében írva, az felesleges, tehát felégetendő.

Ezért nincs szükség az eszperantó nyelvre sem Németországban és ezért érthető Rust miniszter ur tilalmi rendelete is.

Az eszperantó nyelv nem való igazhíttá hitleristáknak. Egy olyan nyelv, amelyre valószínűleg soha sem fogják lefordítani minden idők legnagyobb „irodalmi” alkotását: a „Mein Kampf” című főművét, nem érdemi meg a Harmadik Birodalom közbutitási minisztériumának támogatását.

Egy olyan nyelv mely a fajok és nemzetek egyenlőségének elgondolásából indul ki és legalább is kulturális vonatkozásban le akarja bontani a népek és fajták közti válaszfalakat: csak megvetésre tarthat számot a csodálatos Harmadik Birodalomban. Egy megadított és a kultúra magas szintjéről a szellemiség posványába taszított népek a legveszélyesebb orvosság volna egy olyan nyelvnek a kultiválása, melyre eddig csak remekműveket fordítottak le és amelyet egy lengyel zsidó alkotott meg.

Németország népe a legjobb uton van ahhoz, hogy janicsár-néppé alakuljon át, ha közben le nem tarta magáról annak a szörnyű barbárságnak bilincseit, amelyet legújabb urai adtak rá.

A janicsár-mentális pedig — amint a történelem igazolja — nemcsak egy nemzetközi nyelvnek eredménye ellensége természetesen, hanem minden olyan gondolatnak, amely tölfendül a szűk faji korlátokon és az egyetemesebb emberi gondolatok felé mutat.

A mai Németországban nemcsak könyvek, hanem a gondolatot is száműzték.

A Führer azon a véleményen van, összes munkatársaival együtt, amelyen egyszer Omar Kalifa volt, amikor Alexandria világírú könyvtárát felégette, mondván: ha az alexandriai könyvtárban található könyvekben több vagy más van írva, mint a Koránban, akkor fel kell égetni, ha pedig ugyanaz van bennük megírva, amit a Korán tartalmaz, akkor eo ipso feleslegesek, tehát fel kell égetni.

A Harmadik Birodalomban hasonlóan gondolkodnak. Mindaz, ami nincsen benne a „Mein Kampf”-ban és nincs a „Mein Kampf” mellőzött nyelvében írva, az felesleges, tehát felégetendő.

Ezért nincs szükség az eszperantó nyelvre sem Németországban és ezért érthető Rust miniszter ur tilalmi rendelete is.

A nem szívesen látott jövevény

Vaida numerus valachicus akciójának társadalmi valóságát és indítógóit a mozgalom első napjaiban ismertette már az Új Kelet.

Nem csak világnézeti mozgalom volt ez, mert ha csak az lett volna, a mindig szélsőséges Vaida már régen uncterciatette volna a maga külön pártjának vezetését.

Egy bizonyos ideig Vaida érvényesíteni kezdte szélsőjobboldali elvét a nemzeti pártjában, heterogén messzájában.

Eltelt azonban az az idő, amikor Maniu Gyula és Vaida Sándor között az ellentétek a végsőkig feszültek.

Vaida, a legelőkelőbb körökben szívesen látott politikus szembekeült Maniuval, aki közismert politikai szempontjait akarta érvényesíteni a pártban.

És amikor a harc végső összecsapása már elkerülhetetlen volt, Vaida a nyilvánosság elé lépett.

És távozott a nemzeti parasztpártból, megalkotva a „numerus valachicus” kétes tudományosságú és a stánszónák félrevezetésére épült teóriáját.

Nem eszméi mozgalom volt ez, hanem mesterséges ugródeszka, amelyen keresztül Vaida a miniszterelnöki tárcáig akart lenni.

Olaszország külön tárgyalást készít elő a németekkel Ausztria függetlensége ügyében?

Eljette, vagy nem ejtette el Olaszország a dunai értekezlet tervét? Zavaros a helyzet az olasz-abesszin viszály következtében. Abesszinia jegyzékét intézett Olaszországhoz

Az olasz-abesszin viszály végső kiéleződése esetén Anglia újra visszavonul a kontinentális ügyektől

Genf, június 12. A nemzetközi politikában szerepet játszó körökben úgy hírlík, hogy Olaszország külön tárgyalást készít elő a németekkel Ausztria függetlensége biztosítása ügyében, mert kétségesnek tartja a dunai megegyezés lehetőségét. Benes moszkvai látogatásának némi része van az olaszok ez új elhatározásában. A jelek szerint Mussolininak nem tetszik, hogy Benes Róma helyett Moszkvát látogatta meg.

Ezzel az értesüléssel szemben a Temps arról cikkez, hogy az olasz kormány nem ejtette el a dunai konferencia tervét. Változatlanul fennáll az óhaj, hogy az érdekelte államok fődelegátusait az olasz fővárosba hívják értekezletre, de még nem tudni mikor lesz az megtartható. A lap azt az értesülést szerezte, hogy már nem fognak kíséreltetni kölcsönös segélynyújtási egyezmény tervével, hanem megelégszenek azzal is, ha az Ausztriával szomszédos országok elfogadják és megkötik a kölcsönös tanácskérés egyezményt. Ennek életbelépte azt jelentené, hogy szükség esetén a kormány kikéri a támadt új helyzet felől egymás véleményét.

Párizs, június 12. Politikai körökben attól tartanak, hogy az olasz-abesszin viszály végletes kiéleződése azt is eredményezheti, hogy Anglia újra teljesen visszavonul az európai kontinentális ügyekben való részvételtől.

Hírek vannak arról, hogy Laval megkísérelte az Abessziniára vonatkozó 1906-os szerződés szignatárius hatalmainak konferenciára való összehívását. Még nem tudni, hogy London és Róma mit válaszolt. A helyzetet az olasz-abesszin viszály következtében politikai körökben zavarosnak ítélik.

Addis-Abeba, június 12. (Rador.) Az abesszin kormány jegyzékét intézett Olaszország követéhez, amelyben tudatja, hogy egyetlen abesszin katona sem vett részt a június 4-i incidensben. A jegyzék hozzátétele, hogy olasz helyi formációk megtámadtak egy abesszin pásztorkorból álló csoportot, ami ellen az abesszin kormány formálisan tiltakozik.

London, június 12. Az Ewening News közli, hogy olasz-német tárgyalások folynak, amelyeknek során Németország részéről kijelentették, hogy néhány évre kiterjedő időtartamra még akkor sem fogják Ausztria függetlenségét megsérteni, ha közben horogkereszt kormány alakulna is Bécsben.

Párizsi diplomáciai körökben rimutafnak arra, hogy dunai egyezmény útján ezidőszert még nehéz lenne Ausztria függetlenségének biztosítását elérni, miután a középeurópai országok között a féltékenykedés tovább tart.

Titulescu rejtélyes látogatásai a pártvezéreknél

Buceuresti, június 12. Titulescunak Dinu Bratianunál, valamint Gogánál tett látogatásait élénken kommentálják politikai körökben, mert azok a külügyminiszternek Mihalescheval való megbeszélése után kerültek lebonolyításra. A Tempo írja, hogy a látogatások célja ismeretlen, mert a legteljesebb diszkréciót őrzik meg az illetékesek. Titulescu

környezete azt állítja, hogy a látogatások csak informatív jellegűek voltak, a külügyminiszter tájékoztatta a pártvezéreket legutóbbi világlégi tárgyalásról. A lap azt hiszi, hogy a külügyminiszter ezután Iorga, George Bratianu és Iunart kezét fel és a tanácskozási eredménye egy hét múlva ismeretes lesz.

A nagyon makacs Maniuval szemben lett volna fegyver Vaida.

Az akció nem sikerült. Vaida a pártnak csak kis töredékét tudta megszerezni magának, holott jónéhány miniszterviselt ember állott a mozgalom zászlaja alá.

Ezért kellett a többi, szélsőjobboldali pártokkal az együttműködés lehetőségét megtalálni.

Tárgyalásokat kellett kezdeni Gogával, Manolescuval, Cuzával.

A tárgyalások megkezdődtek. Nichifor Crainic volt a közvetítő.

És mi lett a tárgyalásokból?

Hogy Goga, Manolescu és Cuza közösen megcsinálják a „Román Frontot”, de Vaidát nem hajlandók belevetni.

sorban jelenti, hogy amennyiben Vaidának nem sikerült bekapcsolódnia ebbe a frontalakításba, úgy vagy visszamegy a nemzeti parasztpártba vagy pedig visszavonul a politikai életből.

De egy politikus személyi bukásán felül — nagyjelentőségű társadalmi tényt is bizonyít Vaida jelenlegi helyzete.

Mert azt mutatja, hogy a numerus valachicus mozgalomnak nincsenek társadalmi alapjai. Nem igaz, hogy a román intellektuel elnyomatásban él a kisebbséggel szemben, nem igaz, hogy a román polgári elem olyan rendszerű regenerálódásra szorul, mint ahogyan azt Vaida állította.

Ha így lett volna, a román fasizmus nem szívesen látott vendége egyszerre az égig nőtt volna.

Vaida azonban nem nőtt az égig.

Nem szívesen látott vendég lett a kis, jelentéktelen és terrorizálószerű operáló jobboldali pártok sorában.

Malthus tévedése

Az elmúlt hetekben századik évfordulója volt Thomas Robert Malthus angol nemzetgazdász halálának. Malthust számos írása között egyetlen műve tette nagyhírvé. A könyvet, amelynek címe: „Essay on the Principle of Population” rövid idővel megjelenése után megismerte az egész kulturvilág. Lefordították franciára, olaszra, németre, az északi országok nyelveire, oroszra, sőt később török nyelvre is. Malthus e könyv megjelenése előtt is írt egy művet „Principles of Political Economy” címen, amelyet azonban csak angol szakkörök méltattak, nem is éppen túlságos lelkesedéssel.

Malthusnak a népesedésről szóló könyve 1718-ban jelent meg vitairatként W. Godwin, az anarchista szociálfilozófia megalapítója ellen. A könyv első kiadásában Malthus népesedési tanai eléggé pesszimistikus jellegűek voltak, a következő kiadásokat azonban már átjavította és sokkal reményteljesebben írt. Malthus azon a véleményen volt, hogy a szegénység és nyomor okai nem egyebek, minthogy az emberek sokkal erősebb tempóban szaporodnak, mint azok a szükségleti cikkek, amik nélkül az élet csak nyomor és szenvedés. Ennek az elvnek a kihangsúlyozásában Malthus nem állott egyedül, nem is vallott eredeti elveket.

A korabeli nemzetgazdászok, főképpen az olaszok több alkalommal rámutattak arra a körülményre, hogy az emberek sokkal gyorsabban és nagyon is tervszerűtlenül népesednek, semmint azt a külső viszonyok megengednék. De ők ezt inkább csak panaszkeppen szögezték le és Malthus érdeme, hogy ezt a problémát tudományosan összefogta, módszerrel feldolgozta és gazdasági világnézeti alapot épített neki.

Malthus komor tanait nem lehet megérteni a korabeli angol viszonyok ismerete nélkül. A munkásság leirhatatlan nyomorban élt, a parasztok irtózatosan meginsulték az egymást követő rossz termést, a gabonára napról-napra emelkedtek, súlyos adókat vetettek ki a középosztályra, amely rohamosan kezdett elproletarizálódni. Az angol közigazdász fel akarta fedni a szociális nyomor okait e zellel nem elégedett meg, eszközöket keresett arra is, hogy hatásosan tudjon harcolni a szomorú állapotok ellen.

Mindenekelőtt a szegények támogatása ellen tiltakozott. Kimutatta, hogy ezzel a népesedés tovább fokozódik, mert hiszen a szegény embereknek a különböző jóléti egyletek támogatása módot ad arra, hogy házasodjanak és gyermekeket adjanak a világnak. Fersze, ha a társadalom tudott volna gondoskodni róluk, akkor a helyzet is megváltozna. Minthogy azonban az emberiség az ellátás problémáját nem tudja úgy megoldani hogy minden ember emberhez méltó életet tudjon biztosítani magának, legjobban ha a társadalom preventív uton gondoskodik a lakosság artó szaporodása ellen.

Malthus, amikor preventív rendszabályokról beszélt és azt javasolta, hogy nagy óvatosságot tanúsítson mindenki, mielőtt házasságot köt, nem arra gondolt, amit később a Neo Malthusianusok agitációikban felhasználáltak. Ezeknek az új Malthusoknak a propagandájára lehet visszavezetni a kulturális államok születési arányszámának visszafejlődését. Ő nem ilyesmit akart. Egyik később megjelent írásában a következőket olvassuk: „Egészen téves felfogás arra következtetni, hogy én ellensége vagyok a nép szaporodásának. Amit gyűlölök és aminek elszánt ellensége vagyok, az a bűn és a nyomor vagy másszóval az a kedvezőtlen viszony, amely ma fennáll a lakosság és az élelmiszerek között. Mert hiszen éppen ez a fonák helyzet idézi elő az összes bajokat. A kedvezőtlen viszony azonban nem szükségszerűen függ össze a lakosság abszolút tömegével, amelyet egy ország el tud tartani. Eppen ellenkezőleg, azt látjuk, hogy a ritka lakosságú országokban inkább van nyomor és tűn, mint a sűrűn lakott államokban.”

Malthus tehát barátja volt a nép szaporodásának, de követelte, hogy ez megfelelő

Marinescu ezredes beszédének hiteles szövege

„Maniu Gyula igazságáról“ vezércikkhez a Zorile

Bucuresti, junius 12. (Az Uj Kelet tud.) A Marinescu kérdés változatlanul a belpolitikai élet napirendjén van. A fővárosi rendőrprefektus rádióbeszédével felnyitott egy kérdést, amely Maniu Gyula és az alkotmányos front politikájának tengelyében áll és amelyről már hosszú idő óta nem informálhatják a lapok a közvéleményt. Az összes újságok foglalkoznak az ügygel, egyedül a kormány lapja, a Viitorul hallgat, mintha mi sem történt volna. Holott az történt, hogy egy közgazdász (tisztviselő feletteseinek engedély nélkül előadást tartott a rádióban, megkritizálta a politikai pártokat, véleményt mondott a kormányokról, a külpolitikáról — általában úgy beszélt a mikrofon előtt, mintha egészen magas helyről osztogatna dicséreteket és dorgatóriumokat.

Mi van a kulisszák mögött

A Zorile „Maniu Gyula igazsága“ cím alatt foglalkozik a kérdéssel. 1932 novemberében a Titulescuval közbejött konfliktusa miatt Vaida kénytelen volt lemondani a miniszterelnökségről és a kormány irányítását hosszas kérésre és azon ígéret alapján, hogy álláspontját bizonyos mértékig honorálni fogják, Maniu vette át a kormány irányítását. Alig két hónapig kormányzott Maniu. 1933 január elsején Dumitrescu tábornok, mint a csendőrség akkori főparancsnoka, napiparancsban közölte a csendőrséggel, hogy sok mindent szeretett volna az intézmény érdekében tenni, de mit csináljon, ha a kormány őt nem támogatja. Másrészt Marinescu ezredes a fővárosi rendőrség tisztjei és legényeinek előtt tartott hasonló értelmű beszédet. Mihalache, mint az akkori kormány belügyminisztere, tehát a két tiszt közvetlen felettese, szankciókat kért ellenük. A szankciókat nem kapta meg. Maniu szolidaritást vállalt Mihalacheval, mert úgy látta, hogy egy a kormány ellen irányuló aknamunkáról van szó. Mindketten eltávolították helyükről és a párt, amely kormányon akart maradni, nem követte Maniut és Mihalachet a visszavonulásban. Vaida állott a kormány élére, aki Marinescut megdorgálta és ezzel a kérdést lezárták nyilvánította.

Marinescu prefektust írásbeli dorgálásban részesítették — írja a Zorile — mert a belügyminisztérium engedélye nélkül előadást tartott a rádióban. Ez azonban csak a kérdés formai része. Ha súlyos dolog az, hogy Marinescu felettesének hozzájárulása nélkül előadást tart, még súlyosabb az, hogy az egész ország hallgatóira nemcsak nem igaz dolgokat állított, nem csak, hogy megrágalmazta a pártokat és politikusokat, akik a kormány tanácsadói voltak és lesznek még, de tendenciózusan meghamisította a történelmet. Már pedig ez nem megy, különösen nem a rendőrprefektus részéről.

Es Marinescu ezredesnek nem ez az első baklövése. Nem a prefektusi baklövéséről van szó, mert ezen a téren jó dolgokat is csinált, hanem a hivatalán kívül elkövetett félrelépéséről. Ezen a téren Marinescu ezredes visszaeső bűnös. A nemzeti parasztpárt számára az ügyvel kapcsolatosan egy belső kérdés is felvetődik, amelyet így lehetne nevezni: Maniu Gyula igazsága. Badacine való visszavonulásával Maniu rá akart mutatni arra, hogy veszélyes lejtőre sodródunk s mindenekelőtt is pártját akarta erről meggyőzni. Félreállt. De ime a tények egyre inkább nyilvánvalóvá teszik ügyének igazságát. Igen gyakran hallszik ma fel a legkülönbözőbb körökben: „milyen igaza volt Maniunak“. Igen, Maniunak igaza volt és van. Mindenki számára és mindenkiel szemben.

A georgisták lapja, a Miscarea, miután megállapítja, hogy a rendőrprefektus politikai bírónak tolja fel magát és olyan támadásokat enged meg magának, amelyek köztisztviselői helyzetével nem egyeztetettek össze, a következőket írja:

„Gavril Marinescu sokkal óvatosabb, semhogy ilyen merész akciókat megengedne magának. Mihalachenak Tatarescuhoz intézett levele felveszi a kesztyűt, amelyet annyi megvetéssel dobott oda a nemzeti

parasztpártnak ugyanaz a személy, aki néhány évvel ezelőtt Maniu kormányát megbuktatta. Nem áll módunkban a tényeket igaz fényükben interpretálni. A közvéleménynek azonban ebben az esetben nincs szüksége interpretációra. Marinescu gesztusa önmagáért beszél. Egy ilyen vakmerőség eltérése olyan események prelúdióját képezheti, amelyeket minden öntudatos ember szeretne elkerülni. A kormány, amely az államrendért felelős, tartozik a legdrasztikusabb szankciókat alkalmazni a rendőrprefektussal szemben, aki ahelyett hogy példás fegyelméről tenne tanuságot, az anarchia magvát veti el az országban.“

Marinescu beszédének hiteles szövege

A lapok mai számukban már leközölhetők Marinescu beszédének inkriminált

részzeit is. Mint ismeretes, Marinescu beszédének szövegét eljuttatta az újságokhoz. Ebben a szövegben azonban nem szerepeltek azok a kitételek, amelyek az ország felzúdulását maga után vonták. Így többek között a következőket mondotta Marinescu:

„Tiltakozásképpen a csaknem teljes közömbösség ellen, amellyel az államhatóság az ország gazdasági életével szemben viselkedett, a craiovai, chisineui, etc. kereskedők egynapos sztrájkba léptek, amely csak a gazdasági nyomort tükrözte vissza, hanem főleg az államot irányító hatóságok tekintély-válságát, melyek nem tudták többé uralni a helyzetet.“

„A volt frontharcosok szövetségének a régenstanáchoz intézett tiltakozása energikusan foglalt állást a nagy nemzeti és szociális problémákkal szemben kifizáradt kormányzó letargikus állapota ellen.“

„S a régenstanács minden okossága és méltóságjellessége mellett nem tudott újítani és főleg nem tudott uralkodni.“

„A kormányon levő pártnak az a hibája, hogy Buzdugan helyébe Constantin Sarateanu-t állította, aki a valóságban egy pártpolitikai frakció exponense volt, a mi-

nimálisra csökkentette a tiszteletet, amelyet a nép a legfőbb szuverénitással szemben tanusítani szokott.“

„A rablás és korrupció a politikai élet első vonalában állottak. A Ciuc és Trei Scaune megyei állami erdőket egyszerű miniszteri végzésekkel elidegenítették.“

„A román opera diszlokálásán, amelyen Basarabia egyesülésének 12 éves fordulóját ünnepelték, a kormány az emlékbeszédben dicsőíti Sterét, az egyesülés hőseként állítva be. A sértés túlságosan brutális, egyenesen a szívig hatol.“

Eképpen vélekedett rádióbeszédében a régenstanácsról és az akkori nemzeti parasztpárti kormányról Marinescu ezredes. Beszédének szövegét állítólag nem mutatta be előzetesen a stúdió cenzorának. Nyugodtan be is mutathatta volna azonban, mert ezt a tisztséget Alexandru Hodos volt clujai újságíró, Goga Octavian leibjurnalista tölti be. És a gogisták lapja, a Tara Noastra két nap óta nem szűnik meg hozgatatni, hogy Marinescu ezredes végeredményben csak az igazat mondta.

Kétségtelen, hogy az ügynek még folytatása lesz.

SELECT MOZGÓ

Szenzációs dupla műsor!

SELECT MOZGÓ

1. A MAI LÁNYOK

rendkívül érdekes film a mai fiatal-ság életéről. Főszerepekben: KATHARINE HEBURN és ifj. DOUGLAS FAIRBANKS.

Minden jegy Lei 20.

2. CARIOCA

csodás felvételi revüfilm, főszerepekben: FRED ASTAIRE, GINGER ROGERS táncdirányok és DOLORES DEL RIO.

Előadások kezdete: 3, 6 és 9 órákor.

Kibuktak a kisebbségi cégek a szeszelosztási koncessziókból

Szövetkezeteknek juttatták a koncessziók többségét

Cluj, junius 12. (Az Uj Kelet tud.) A szeszelosztási koncessziók kiadására megtartott versenytárgyalás eredménye keserű meglepetést jelentett azokra a kisebbségi vállalatokra nézve, amelyek a koncessziókat megpályázták és azt remélték, hogy az egyelőri mértékkel mért elbírálás alapján ugyanolyan lehetőségek vannak, mint azoknak a pályázóknak, akik a megfelelő szakképzettség és a szükséges tőke biztosítása helyett az utóbbi időben oly divatosá vált nemzetiségi jelszavak hangoztatásával toltak előtérbe.

Eddig kilenc erdélyi megye koncesszióját adták ki és pedig: Alba, Târnava-Mică, Hunedoara, Caras, Ciuc, Odoheiu, Bihor, Treiscaune és Maramures megyékre. A kilenc kiadott koncessziótulajdonos között csak egy kisebbségi vállalkozó akadt és mindazok a cégek, amelyek a koncessziókat eddig tartották és amelyek nagy munkával és befekte-

tésekkel a szeszelosztást Erdélyben beszervezték, sorra hátrébe szorultak. A koncessziók többségét az egész ország területén a román szövetkezetek szerezték meg, amelyeknek a szövetkezeti törvény értelmében még akkor is elsőbbségük van a pályázat elnyerésére, ha a magánvállalkozóknál öt százalékkal drágábbak.

A még eddig ki nem adott koncessziókra hoinapután tartják meg az árjelést. Ez alkalommal Arad, Brasov, Cluj, Simes, Făgăras, Satumare, Târnava-Mare, Sibiu, Timis, Mures, Turda és Sălaj megyék koncesszióira kerül sor. Mivel ezekre a megyékre is számos román szövetkezet, többségi jellegű vállalat és alkalmi társulás nyújtja be pályázatát, az eredmény előreláthatólag nem lesz kedvezőbb reánk nézve, mint az eddig már kiadott koncesszióknál.

Háromezer diákot eltávolítanak az egyetemről

Cantemir volt moldvai uralkodó holttestét is hazahozzák Odesszából

Bucuresti, junius 12. Tegnap este Tatarescu elöklötte alatt minisztertanácsot tartott a kormány, amelyen csak a miniszterek vettek részt az államtitkárok nélkül. Az egyes miniszterek tárcáinak folyó ügyeivel foglalkoztak. Angheliescu

miniszter tartott expozét, aminek alapján a minisztertanács hozzájárult, hogy az oktatás számára szükséges alapokat megadja. A közoktatásügyi miniszter ezután beszámolt az egyetemközi tanács üléseinek eredményeiről az egyetemi hallgatók szá-

mának csökkentése érdekében. A miniszter beszámolójából kiderült, hogy mintegy 3000 diákot eltávolítanak, amiért nem látogatják az előadásokat, nem fizették a tandíjakat, vagy nem jelentek meg a vizsgákon. Ezen kívül ezévből nem lesznek érettségi vizsgák, miután visszaállították a 8-ik osztályt, hogy kevesebben fognak az egyetemre beiratkozni. Az egyetemközi tanács megállapodott abban, hogy a vizsgadíjakat ezentul teljes egészében a rektorátus és dekanátus rendelkezésére bocsátják és a tanároknak nem juttatnak azokból semmit. Megállapodtak abban, hogy ma reggel 9 órákor a miniszterelnökségen értekezletet tartanak az összes egyetem rektorával. Az értekezleten, amelyen Tatarescu is részt vesz, végleges formát adnak az egyetemközi tanács határozatainak.

Sassu miniszter beszámolt a gabona értékesítésének munkálatairól, de ebben az ügyben végleges határozatot nem hoztak.

A minisztertanács kimondotta, hogy erőteljes akciókat indít be a szövetkezetek megszervezése érdekében az új szövetkezeti törvénykönyv alapján.

Miután a minisztertanács tudomására jutott, hogy Odesszából a román irattárat szállító hajó Dimitrie Cantemir volt moldvai uralkodó földi maradványait is hozza hozzá, elhatározták: Tatarescuval az élen a kormány több tagja Constantába utazik az ünnepélyes aktuson való részvételre. Cantemir koporsóját Jasiba szállítják, hol nagy pompával hétfőn eltemetik.

A minisztertanács befejezése után a kormány gazdasági bizottsága tartott ülést, amelyen Manolescu az új külkereskedelmi rendszer bevezetése folytán előállott helyzetet vázolta fel kapcsolatban a clearing-egyezményekkel.

Sassu földművelésügyi miniszter a buza-termés értékesítésének elveit fejtegette.

TURISZTIKA

A Haggibor turisztikai szakosztálya f. hó 16-án, vasárnap a következő kirándulásokat rendezi:

Autós kirándulás gyakorlottabb turisták részére a Dobrinra. Indulás reggel fél 5 órákor. Jelentkezni péntek estig az Aréna sportüzletben, Piata Unirii.

Autós wikkend-kirándulás fürdővel egybekötve Reketó-Olasztelepre. Indulás reggel fél 7 órákor.

A két autós kirándulás résztvevői visszatérés előtt találkoznak az Olasztelepen, ahonnan együtt jönnek haza. Jelentkezni péntek estig az Aréna üzletben.

Gyalogkirándulás Cluj környékére, a Szamos mentén fürdőre alkalmas helyre. Indulás reggel fél 8 órákor.

Mindhárom kirándulásra, valamint a Haggibor valamennyi kirándulására az indulás a Calea Marechal Foch 10. szám alól történik. Vendégeket a kirándulásokra szívesen lát a vezetőség.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

(Oradea mellett) (Románia Pösténye)

49 C° hőfoku naponta 19 millió liter vizet adó kénés, rádiumos hévíz forrás. — Mindenféle reumatikus bántalmak, valamint női betegségek ellen páratlan gyógyhatásu.

Ujonnan berendezett:

iszapfürdők, iszappakolások, morfürdők és mesterséges szénsavasfürdők, állandó orvosi felügyelet mellett!

I. oszt. teljes pensió junius, szept. hónap 200 lei naponta

II. oszt. pensió napi 100 lei és gyermekek pensiója napi 100 lei

50%-os vasuti kedvezmény egész éven át érvényes. — Különböző szórakozások: Tenisz, könyvtár, szabadfürdő.

Egész éven át nyitva!

ARTMANYOKAT

satlakozását min- z. (Jelentkezni le- Principesa Iliana

amilyen komolyak n is számíthat na- z emberek hajlan- á, agítálni, de be- gyják hamis „vai- m. (a. a.)

u, ahol gárok

yce káros a

li angol író darab- ordult elő a darab a polgárok erköl-

rköles kell legyen! tója. Mindent meg- r utjába áll.

hívták fel a liga- gyik nagy könyvke- át.

kezett az ön címére hallja a kereskedő. ban ki — hangzik vszorozat felhábori- ené a közerkölcsö-

ódve lapoz bele az es könyvbe és a kö- dökölő nevétsébe tör Angelo képeinek és oja volt.

riterjesztette műkö- és filmre is. Az er- met szurt az ameri- kéke.

— dörgik a ligave- emü közönség azon- önkényre. Újságok- tettek. Felhívták a stre a szöke molett g felöltözve jelenik de erőtikus vonag- saival többet árt a ftügefaleveles baba-

ot talált. A liga be- örei fiaiknak és a egyelőre, maguk zegetik Mae Westet jjon melyik árt job- . Régen tart ugyan ég nem tudtak dön-

an a korlátlan lehe-

UTORGYÁRT BRA/OV

emberünk Önnek, st.

KÜZGAZDASÁG

Életbelépett az új külkereskedelmi rendszer

Megállapították az export- és devizaprémiumokat. Pótprémiумokat is életbeléptethet a kormány

Amint tegnap már bejelentettük, az új külkereskedelmi rendszert minisztertanácsi jegyzőkönyvvel életbeléptették.

A rendelet szerint az exportált áruk devizaellenértéke hivatalos árfolyamon a jegybankra cedálendő, amely a kivitel elősegítése érdekében a beszállított devizák hivatalos árfolyamának megfelelő paritásán kívül exportprémiumot fog fizetni az exportőrnek. Ezeket a prémiumokat egy bizottság állapítja meg, amelyben a jegybank képviselője kívül a kereskedelmi, pénzügyi és földművelésügyi minisztériumok képviselői vesznek részt. Ez a bizottság fog felügyelni az új külkereskedelmi rendszer végrehajtására és a devizaforgalom alakulására is. A bizottság döntéseit a miniszterelnök approbálja és a hivatalos lap fogja közölni. A bizottság mellé tanácsadó albizottságot szerveznek, amelyben a fontosabb gazdasági ágazatok képviselői vesznek majd részt.

Az exportprémiumokat a jegybank és a pénzügyminisztérium között megkötendő egyezmény rendelkezései szerint a Banca Nationala fogja kifizetni az exportőröknek. A kifizetés az exportból származó devizák beszállításával egyidejűleg történik.

A kontingentált áruk behozatala, úgy mint eddig, csak a kereskedelmi minisztérium által kiadott importautORIZÁCIÓK alapján történhetik. Az importőrök és mindazok, akik a jegybanktól külföldi kifizetésre devizát igényelnek, a hivatalos árfolyamon felül „gazdasági prímium”-t, importprémiumot fizetnek. Ezeket az import-prémiumokat az export-prémiumok fedezésére fogják fordítani.

Az exportprémiumokat a következőképp állapították meg egy ugyancsak tegnap közzétett miniszterelnöki rendelettel:

1. Buza és származékai után 40 százalék;
2. árpa, zab, rozs után 30 százalék;
3. tengeri után 15 százalék;
4. élőállat és élelmiszeri célokra szánt állati termékek után, az élőszármazék kivételével 30 százalék;
5. fa és faipari termékek után 20 százalék;
6. petróleumtermékek után 10 százalék;
7. egyéb exportáruk után 25 százalék.

Ezeket az exportprémiumokat csak akkor fizeti ki a jegybank, ha az exportőr a következő valutákban eszközölte eladását: francia frank, svájci frank, olasz lira, peseta, holland forint, angol font, egyiptomi vagy palesztinai font, USA vagy kanadai dollár, csehszlovák, dán, norvég, vagy svéd korona.

Az exportprémiumok fedezése érdekében a Banca Nationala az importőröktől és mindazoktól, akik külföldi kifizetésre devizát igényelnek, a hivatalos kurzuson felül negyvenhátszázalékos deviza-(import)-prémiumot fog beszélni. Ezen devizaprémium fizetése alól mentesül az Ausztriából, Magyarországból és Lengyelországból történő behozatal, mivel ezen államokkal Romániának különleges kliring-megállapodásokat kötött.

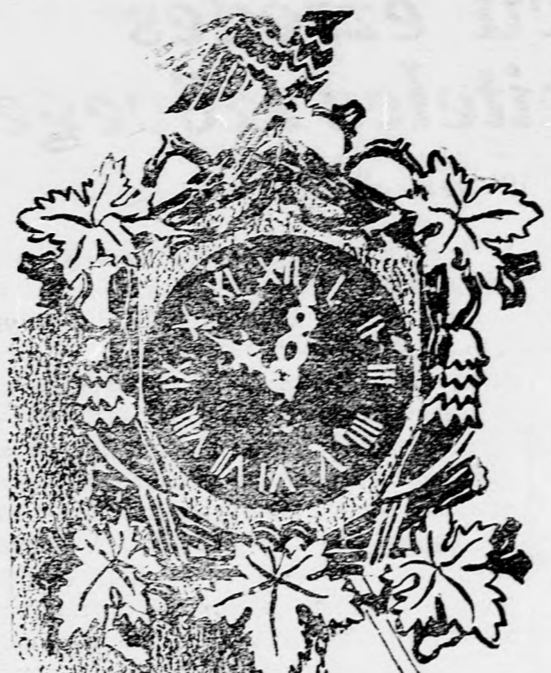
Az új kereskedelmi rendszer életbeléptetésével kapcsolatban Manolescu-Strunga kereskedelmi miniszter nyilatkozatot tett. Hangoztatta, hogy a buzakivitel fellendítésére az exportprémiumon kívül különleges értékesítési szubvenciót fognak biztosítani, melynek kérdése a kormány gazdasági bizottságának tanulmányozása alatt áll.

A kukorica exportprémiumát csak az ótengerre nézve állapították meg 15 százalékosan. Ha az új termék alakulását már ismeri a kormány, új prémiumot állapítanak meg a tengeri kivitelre nézve.

Az új rendszer által megállapított export-prémiumok mellett pótprémiумokat is megállapíthat a kormány, amennyiben úgy fogja látni, hogy ezáltal bizonyos árucikkek exportképessé válhatnak.

Az új devizarendszer életbeléptetése érdekében a Banca Nationala a következő utasításokat küldötte meg fióktitkászatának:

Folyó hó 11-i kezdettel a Nemzeti Bank a felhatalmazott bankoknak le fogja számítani az exportált árucikkek ellenértékének megfelelő befolyt devizát, és pedig a következő módon: 1. Mint eddig is, egy elszámolási kimutatást fognak készíteni, amelyben fel fogják tüntetni a) a deviza értékét, hivatalos árfolyamon számítva azt. Ezen összeghez hozzáadják az autorizált banknak járó két ezrelék közvetítési díjat, mint külön összeget hozzáadva a bélyegzetet. Ez a két összeg egy tételt fog képezni, b) a kiviteli prémiumot, amit ugyanazon kimutatáson számítanak ki, mint külön összeget. A kiviteli jutalom nagyságát az 1935 június 10-én kelt 6 számú rendelet által létesített bizottság fogja megállapítani, amely a külfölddel való csereforgalom irányítását és szabályozását van hivatva végezni. A prémiumot a hivatalos árfolyamon számított cedált deviza értéke alapján számítják ki, mint fent a 1. szám alatt kimutattuk. A prémium második tételt fog képezni a kimutatáson (borderou). A két tételt összeadják és az eredményezett összeg fogja kitenni azt, amit a Banca Nationala az autorizált banknak ki fog fizetni mint a teljesített export ellenértékét. A kiviteli jutalom megállapítása végett, amit az autorizált bankok által bemutatott devizacedáló borderouk alapján számítanak ki, azokat a kivitel ellenőrző hivatal elé terjesztene. Ez a hivatal össze fogja egyeztetni a bankok kimutatásában szereplő adatokat a kiviteli deklarációkkal, amelyek azon árucikkekre vonatkoznak, amelyek számára cedálják a devizát. A kivitel ellenőrző hivatal a bankok kimutatásának minden egyes összegéhez rá fogja vezetni a kiszámítandó kiviteli jutalmat. A kivitel ellenőrző hivatal indikációival ellátott borderoukat a külföldi fizetéseket eszközölő hivatal elé terjesztik, amely kiszámítja a kifizetendő prémiumot és intézkedik annak kifizetése érdekében. Az autorizált bankok gondoskodni fognak arról, hogy a Banca Nationala idejében értesítsék a cedált devizák hitelezésével egyszerre a ki-

...MILLIOMOS LEHET,

ha van egy SORSJEGYE az ÁLLAMI SORSJÁTÉK-BA

EGYETLEN PILLANAT ALATT

ÁLLAMI SORSJÁTÉK

Június 15-én, az utolsó osztály huzási napján, a milliók csak úgy fognak potyogni... Oránként 33 milliót osztunk szét. A számos nyereséjű közül 20 meghaladja a milliót. Ez a huzás példátlan és hibátlan lenne az Ön részéről, ha nem venne azon részt sorsjegyekkel. Miért ne legyen Ön is a szerencsés nyertesek között, akik június 15-én milliomosok lesznek? Egyetlen pillanat meghozhatja a RÉG ÁLMODOTT szerencsét. Ez a pillanat egy része annak a 6 órának, amely alatt a MILLIOMOSOK OSZTÁLYÁT huzzák.

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Arad	Banca Goldschmidt	Cluj	Economia
Brasov	Casa de Păstrare Generală din Arad S. A.	Oradea	Institutul Comercial de Credit Banca Dacia
Cernăuți	„Fortuna” Alex. Enkelhardt	Tg. Mureș	Union S. A.
Cluj	Banca Comercială Națională	Timișoara	Ernest Révész
	Banca Oehliger & Horowitz		Banca Centrală
	Alfred Noe		Banca de Scort
	Banca Iliescu		Banca Timișoara

vitelről, amelyre az inkasszált összeg vonatkozik. E bankok felelősek minden késésért, ami információ hiány vagy pontatlan információk miatt állt elő.

Kiviteli prémiumot a következő devizakategóriák után fognak fizetni: 1. Az 1935 március 11 után teljesített kivitel értéke után amit 1935 június 11-i kezdettel fognak beinkasszálni és csak a következő devizákban lesznek szállítva: francia frank, svájci frank, olasz lira, peseta, belga frank, holland forint, egyiptomi vagy palesztinai font, egyrészt államokbeli vagy kanadai dollár, csehszlovák, dán, norvég és svéd korona, szabadon vagy a clearing-kontingensen belül. 2. A második kategóriába eső termékek kivitelének értéke után, amelyeket 1935 június 11-i kezdettel inkasszálnak be és amelyek a fenti 1 pont alatti devizákban lesznek szállítva. 3. Az 1935 június 11 előtt inkasszált devizák után és amelyek felett az 1934 november 1-én és 1935 március 7-én kelt dekretumok alapján szabad rendelkezési joguk volt és amelyek nem lettek az exportőrök rendelkezésére bocsátva.

A magánosoknak az érvényben levő szabályok értelmében devizák és valuták után egyszázalékos 30 százalékos prémiumot fognak fizetni.

Az importőrök vagy magánosok rendelkezésére bocsátott devizák, amelyeket június 11-ig adtak ki behozatal rendezésére, az érvényben levő árfolyamok mellett lesznek leszámolva és a vonatkozó aprobalások alapján. 1935 június 11-i kezdettel az összes devizák, amelyeket az importőrök és magánosok rendelkezésére bocsátanak, 44 százalékos importprémiumot kapnak a külfölddel való csereforgalom irányítására és szabályozására létesített hivatal határozata értelmében. A diákoknak folyó év július 15-ig rendelkezésükre bocsátják a speciális bizottság

által engedélyezett devizákat 10 százalékos prémium mellett.

A clearing-számlára való befizetéseket 1935 június 11-től kezdődően elfogadják 44 százalékos pluszal, amit a kifizetésre kerülő áru értéke alapján, a Nemzeti Bank hivatalos árfolyama mellett számítanak ki.

Felfedeztek Amerikában egy új csoda gyógynövényt

Amerikában az ősvadonban olyan gyógy-növényt fedezett fel egy tudós, amelynek kivonata 10-15 éves gyomor-, bél- és epe-bajokat rendkívül gyorsan meggyógyít.

E gyógynövény kivonatát „Gastro D”-nek hívják és a külföldi tudós professzorok csodás eredményeket értek el vele, mert a gyógyszer nemcsak csillapítólag hat, hanem a betegség okát szünteti meg s ezáltal az egész emberi szervezetben a sejtélet újjáéled és egy egészséges normális állapot áll be.

A „Gastro D” megszünteti a legnagyobb gyomor- és bélgörcsöket, gyomorfájdalmat, fel-felvadást, szívtájéki nyomásokat, mákacs székrekedést, az ebből eredő fejfájást és szédülést, ideges állapotot, álmatlanságot, továbbá a gyomor- és bélfekélyeket.

A „Gastro D”-vel az emberiség egy olyan gyógyszerhez jutott, amely sok esetben olyan betegségeket is meggyógyított, melyeket diagnosztikálni sem tudtak.

E gyógyszer képviselőjét sikerült Császár Ernő bucaresti gyógyszerésznek (Calea Victoriei 124) megszerezni. Ára 103 lej, vidékre utánvétel is küldi, 20 lej költség felszállításával.

HIDETES AZ ÜZLET LELKE: HIRDESMEN AZ UJ KELETBEN

Tessék ide figyelni!

Kéthetes pompás program, egész életre szóló élmény

Sovata, Lacul Ghilcos, Tușnad, Borseac, Valeele, Băile Malnas, Brasov, Predeal, Sinaia

Gondosan beosztott programmal ezeken a gyönyörű firdőhelyeken nyaralunk. Mindenütt elsőosztályú luxusszállás. Bö szórakozási alkalmak, kirándulások, stb. Soha még nem volt ilyen gazdag és ilyen olcsó nyaralási alkalom. A kéthetes gyönyörű program részvételi díja utazási és minden költséggel együtt Clujtól—Clujig

3200 Lei

Jelenkezzen azonnal az UJ KELET utazási osztályánál Szervező és vezető dr. Gara Ernő

Egy évvel ezelőtt s kesztőségünkben járt Kelet maramuressig ilyen esetekben szok megemlítették nekem, szabb cikksorozatra resi chaszidok élet rabbi-család történet volna ennek a 8-10 zának az anyaga.

Ahogy sightheti m ta előttem a megira a megrázó részletek muresi chaszidok éle kus történeteket és ról-szajra járnak a baum-ösökről, az v ennek az anyagnal aktuálisnak szánt lyednie, mert itt eg történelmet lehet me nőleg, a mai zsidó él vezető utat is ki le hogy a naiv chaszid re kel egy korszak, gyarország zsidóság éli fel, feltárulnak és politikai okai ann lomnak, amely a cior legmélyebb befolyás évtizedekben a zsidó Akkor azt mondott sunknak:

— Nézte, Schön I cikksorozatot írni a musról. Maga most elkezd dolgozni. Öss den adatot, okmányt ami az erdélyi chaszid baum-család történet felkutatható. Amikor anyag, akkor leül chaszidizmus regény Schön Dezső nem hazautazott és félév magáról. A szerkesz dorgáló leveleket, h réti is hanyagabbul de ezeknek a levelek juk volt.

Az elmúlt év Sz Satumaren jártam, re táncában és ezalka tam Schön Dezsővel ről, hogy velem bes

Szekérderekre va fényképeket, okmány Nem ült tétlenül az anyag, amit hangy lan szívóssággal, t sel és köitői intuic lóban szemképrázta tott. Össze volt ho maramuresi zsidósá tendejében említés az anyakönyvvi ki kista álmissiások is zsidó hitközség kil tette meg, folytatv negyven esztendős brieven s végezve e reb Mojse Teitelba megalapozója az áh és kérte őt, hogy á szes rejtelmeit.

Három napon és vettük át, vitattuk selejteztük a satun az összegyűjtött an

— Schön Dezső ben az anyagban egész regény. A ma az, hogy művészi páratlanul érdekes fonálával szőjje á dékai és a halott az élő embereket. nem az lesz, hogy n még felkutatni, in vőből mit hagyjon gyönyöket a ham engedje magát elk bok talmi csillogás Tőviről-gegyire

Istenkeresők a Kárpátok alatt

— Schön Dezső regénye elé —

Egy évvel ezelőtt szolgálati ügyben szerkesztőségünkben járt Schön Dezső, az Uj Kelet maramuressigheti munkatársa. Az ilyen esetekben szokásos jelentése során megemlítette nekem, hogy volna egy hosszabb cikksorozatra való anyaga maramuresi chaszidok életéről és a Teitelbaum rabbi-család történetéről. Elmondotta, mi volna ennek a 8-10 cikkre terjedő sorozatnak az anyaga.

Ahogy a sigheteri munkatársunk felvázolta előttem a megírandó anyag tartalmát, a megrázó részleteket, amelyek a maramuresi chaszidok életét tartják, a poétikus történeteket és meséket, amelyek szájról-szájra járnak a rabbikról és a Teitelbaum-ösrökről, az volt az érzésem, hogy ennek az anyagnak nem szabad egynapi aktuálitásnak szánt cikksorozatban elsüllyednie, mert itt egy darab erdélyi zsidó történelmet lehet megfogni és ezen túlmenően, a mai zsidó élet belső megértéséhez vezető utat is ki lehet jelölni. Éreztem, hogy a naiv chaszid legendák nyomán életre kel egy korszak, amely az egykori Magyarország zsidóságának egész generációját öleli fel, feltárulnak a vallási, kulturális és politikai okai annak a szellemi mozgalomnak, amely a cionizmus mellett talán a legmélyebb befolyást gyakorolta az utóbbi évtizedekben a zsidóság életére.

Akkor azt mondtam sigheteri munkatársunknak:

— Nézze, Schön Dezső, maga nem fog cikksorozatot írni a maramuresi chaszidizmusról. Maga most szépen hazamegy és elkezd dolgozni. Össze fog gyűjteni minden adatot, okmányt és szájhagyományt, ami az erdélyi chaszidizmusról és a Teitelbaum-család történetéről fennmaradt és felkutatható. Amikor pedig együtt lesz az anyag, akkor leül és megírja az erdélyi chaszidizmus regényét.

Schön Dezső nem szót egy szót sem, hazautazott és fél évig életelt sem adott magáról. A szerkesztőségtől kapott néha dorgáló leveleket, hogy rendes munkakörét is hanyagabban látja el, mint máskor, de ezeknek a leveleknek nem sok fogantatjuk volt.

Az elmúlt év Szimchat Tóra ünnepén Satumaren jártam, résztvenni reb Jajlis kortáncában és ezalkalommal ismét találkoztam Schön Dezsővel. Azért jött le Sighet-ről, hogy velem beszéljen.

Székérderekre való anyagot, füzeteket, fényképeket, okmányokat hozott magával. Nem ült télenül az elmúlt fél év alatt. Az anyag, amit hangyaszorgalommal, páratlan szívóssággal, tudományos hozzáértéssel és költői intuícióval összehordott, valóban szemképrázató gazdagságra mutatott. Össze volt hordva itt minden, ami a maramuresi zsidóság utolsó százötven esztendejében említésre méltó, kezdve attól az anyakönyvviz kivonattól, mely a frankista álmessiasok idejében az egész sigheteri zsidó hitközség kikeresztelkedését örökítette meg, folytatva az első, immár száznyolcvan esztendő maramuresi schnerribriefen s végezve azzal a levéllel, amelyet reb Mojse Teitelbaum, a szent dinasztia megalapozója az álmok angyalához intézett és kérte őt, hogy árulja el neki a Tóra összes rejtelmét.

Három napon és három éjjelen keresztül vettük át, vitattuk meg, osztályoztuk és selejteztük a satumarei szállodalai szobában az összegyűjtött anyagot.

Schön Dezső — mondtam — itt ebben az anyagban készen együtt van az egész regény. A maga dolga most már csak az, hogy művészi egységbe foglalja ezt a páratlanul érdekes anyagot, hogy az élet fonálával szője át az évszázadok szakadékeit és a halott adatokból kibányássza az élő embereket. A nehézség most már nem az lesz, hogy milyen új adatokat kellene még felkutatni, inkább az, hogy a meglevőből mit hagyjon ki és kiválassza az igazságot a hamisítványok közül és engedje magát elkápráztatni az üvegdarabok talmi csillogásától.

Tóviról-hegyire megbeszéltük mindazt,

ami történelmi, művészeti, tudományos és politikai szempontból a regény megírásával kapcsolatosan figyelembe jöhet és Schön Dezső ismét visszautazott Sighetre. Ujabb fél évig nem hallott magáról, csak a cikkei érkeztek még ritkábban.

Most aztán beállított a kész regénnyel. 250 sűrű gépírással oldal, hatalmas, vastkos könyv.

Nem lehetek objektív bírálója ennek a regénynek, mert valahogy én is felelősnek érzem magam érte és érthető módon elfogult vagyok vele szemben. Azt hiszem azonban, hogy ez a regény az erdélyi zsidó szellemi életnek nagy eseménye lesz. Az első, valóban komoly és monumentális erdélyi regény ez, amely százötven év történetét fogja össze a történelmi tudás és a művészi megérzés eszközeivel. A könyv mindvégig lebilincselő olvasmány és pillanatig sem válik banálissá, tudálékosná.

Pedig mennyi kísértés környékezte az író, mennyi kiskiklára lett volna alkalom. Schön Dezső azonban valóban tudományos felelősségérzettel és a művész megvesztegethetetlenségével igyekezett urrá lenni az

Hol tölti szabadságát?

Teljes kurát pausálárban elsőrangú ellátással csak az

„EUROPA” Román Nemzeti Utazási és Turisztikai irodáknál kaphat

Fürdőszállodák saját kezelésben és pausálkura-szerződések a következő fürdőkben: Buzias Carmen Sylva (Movila Tekeghiol), Episcopesti (Püspökfürdő), Lacul Ghilcos (Gyilkostó), Băile Herculane (Herkulesfürdő), Ocna Sibiului (Vizakna), Sovata (Szováta) Tusnad (Tusnádfürdő).

Képviseltek és kirendeltségek az ország összes nagyobb városaiban.

anyag fölött és ellentállott minden csábításnak, amely az olcsó hatáskeresés és a politikai, vagy pártelfogultság ingoványaira vihette volna.

Ennek a könyvnek legnagyobb értéke és érdeme éppen abban van, hogy kényes témája mellett is mindvégig meg tudta őrizni igazságkereső objektivitását és eszmei függetlenségét.

A közeli napokban meg fogjuk kezdeni a regény folytatásos közlését az Uj Keletben és hiszem, hogy az erdélyi zsidó olvasóközönség szeretettel fogja fogadni ezt a lelkéből fakadt, szép és tanulságos olvasmányt.

Marton Ernő

Dr. Löbl László 51 millió bírsága

Oradea, június 12. Az oradeai törvényszék ma tárgyalta dr. Löbl László egy újabb bírságperét. Annak idején, amikor a gyár még üzemben volt, dr. Löbl gyárművelészet gyártott, ezért 51 millió lejés bírságot róttak rá. Fellebbezés folytán ma foglalkozott az ügygel a törvényszék, amikor is az állam ügyvédje és az ügyész a bírság megerősítését kérte. A bíróság június 17-án, hétfőn bírót ítéltet.

György volt görög király kész visszatérni Görögországba

Athén, június 12. (Radco). György volt görög király titkára, Levizaz, bejelentette, hogy egy görög képviselőhöz a király utasítására, amelyben többek között ezeket mondta:

„A király érdeklődéssel követi a nép mozgalmát és kész visszatérni Görögországba, nem mint egy győztes párt feje, hanem mint egy pártatlan bíró a pártok között.”

Aki a békeszerződések kisebbségvédő rendelkezéseire hivatkozik elveszti állampolgárságát

A keresztény ügyvédszövetség harcias határozatai

Bucuresti, június 12. Tegnap számunkban beszámoltunk arról a kongresszusról, amelyet a keresztény ügyvédszövetség hívott össze a fővárosba. A kongresszuson az összes foglalkozási ágak képviselői bejelentették csatlakozásukat a numerus clausus mozgalomhoz. A kongresszus második napján különböző referátumok hangzottak el a kisebbségek jogfosztásának törvényes lehetőségével kapcsolatban. Luca Branza chinineu delegátus azt a kérdést vitatta terjedelmes referátumában, hogy a kisebbségek jogvédelméről intézkedő békeszerződések mennyiben egyeztethetők össze a román állam nemzeti szuverenitásával.

Az előadó ismertette az összes „Romániára kényszerített” kisebbségi klauzulákat, valamint azokat az intézkedéseket, amelyeknek következtében Románia kénytelen volt állampolgárságot adni számos idegennek. A békeszerződések kisebbségvédelmi intézkedései alkotmány- és nemzetellenesen megkísérik korlátozni a román állam szuverenitását. A román nemzetet minden külső ingerencia ellenére is csak románok alkothatják.

A következő referens Popes Tudor volt antisemita diákvézer, az állam az uralkodó nemzet és az etnikai kisebbségek című előadásában a nacionalista követeléseket foglalta össze. Végül Petrutiu (Oradea) az ingatlanok vásárlására alakított részvénytársaságok megszűntetését és az idegenek által történt ingatlan vásárlások megsemmisítését követelte. Kérte továbbá az állampolgársági törvény módosítását, az összes kisebbségek állampolgári helyzetének felülvizsgálását és a név-változtatások beszüntetését.

Az általános vita során Radu Budisteanu annak a generációnak a nevében szólalt fel, amely 1921-22-ben (tehát az antisemita diákmozgalmak kirobbanásának idejében) a fakultások padjain arról álmodott, ami ma megvalósulás előtt áll. Secareanu (Braila) a

kisebbségek asszimilációs törekvései ellen emelt szót. Végül Istrate Micescu beszélt. Szerinte nincs szükség az alkotmány módosítására ahhoz, hogy a magasabb államrend érdekében elvegyenek jogokat azoktól, akik a román nemzet nagylelkűségével visszaélnak. Végül határozati javaslatot szavaztak meg, amely többek között a következőket mondja:

A keresztény ügyvédszövetség első kongresszusa megállapítja az eleje terjesztett statisztikákból, hogy a román elemet az összes foglalkozási ágakban ellepik az idegenek, veszélyeztetve a nép etnikai egységét és a román állam létét. Következésképpen a keresztény ügyvédszövetség úgy találja, hogy a jelenlegi helyzet orvoslása érdekében parancsosan szükséges az etnikai arányosság elvének azonnali törvényesítése az összes foglalkozási ágakban, kezdve az oktatással s kizárva az idegeneket teljesen az államvédő intézményekből. A jelenlegi alkotmány, sőt a jelenlegi törvények keretei között is lehet azonnali intézkedéseket foganatosítani abban az irányban, hogy a román elemet visszahelyezzék a vezető pozíciókba, amelyekhez joga van. Amennyiben a jelenlegi törvények nem volnának elegendők a román érdekek megvédésére, úgy módosítani és alkalmazni kell őket a román nemzet etnikai szükségességeihez. A békeszerződések nem adhatnak több jogot a kisebbségeknek, mint a többségeknek. A román ügyvédszövetség elvitatja ezektől a kisebbségektől a román állampolgárság elvesztésének szankciója mellett azt a jogot, hogy bármiféle külföldi védelemre hivatkozzanak, akár egy a Népszövetséghez való folyamodás ürügye alatt. A Népszövetségnek nem szabad beavatkoznia a szuverén román állam belügyeibe. A kongresszus megbizta Istrate Micescut, hogy tárgyaljon az összes keresztény román szervezetek föderalizálásáról.

Modern csőbutor és csillár
detail-kiszolgálásnál is Gyári áron!

GRÜNWALD
CLUJ-DECEBAL 23. TEL. 7-41

BŐ LAKOMÁK
névnapi EBÉDEK

után
AMIKOR a sok jó falat, amelynek megterhelte a gyomrát, szedjen ARTIN dragét. Az ARTIN, ez az ideális hashajtó, elősegíti az anyagcserét, meggyorsítja az emésztést és hozzájárul, a gyomrot feleslegesen megterhelő, ballaszt mielőbbi eltávolításához.

ARTIN a legjobb ellenszere az akut GYOMORRONTASNAK.

ARAK:
20.- 33.- 88.- lei

ARTIN
A Dr. W A N D E R üzemek készítménye.

Palesztinát a cionista szervezet építi

A cionista szervezet erőssége a

Sékel

Zsidók, erősítsétek a cionista szervezetet. Váltjátok ki sékeleiteket

MOJ
van egy
RSJEGYE
ÁLLAMI
RSJÁTÉK-
az utolsó osz-
pján, a milliók
potyogni...
illiót osztunk
nyeremény kö-
adja a milliót.
dátlan és hiba
széről, ha nem
zt sorsjegyek-
egyén Ön is a
ök között, akik
liomosok lesz-
pillanat meg-
ÁLMODOTT
a pillanat egy
órának, amely
LIOMOSOK
T huzzák.

Bucovina
ial de Credit

akat 10 százalékos
való befizetéseket
őleg elfogadják 44
t a kifizetésre ke-
a Nemzeti Bank hi-
tt számítanak ki.

merikában
ógynövényt

onban olyan gyógy-
tudós, amelynek ki-
nor-, bél- és epe-ba-
meggyógyít.
tát „Gastro D”-nek
ős professzorok cso-
l vele, mert a gyógy-
g hat, hanem a be-
s ezáltal az egész
tétet újjáéled és egy
pot áll be.
zúnteti a legnagyobb
t, gyomorégést, fel-
yomásokot, makacs
redő fejfájást és szé-
álmálanságot, to-
fekélyeket.
emberiség egy olyan
ly sok esetben olyan
gyított, melyeket di-
tét sikerült Császár
erésznék (Calea Vie-
Ara 103 lej, vidékre
ej költség felszámítá-

LELKÉ:
2 UJ KELETBŐL

IRÓK ÉS IRÁSOK

Franz Rosenzweig, a nagy Biblia-fordító és költő levelei

Franz Rosenzweig, akinek a legkötőbb német Biblia-fordítást köszönhetjük fiatalon halt meg. A költő levelezéseit most adják ki. Csupa közvetlenség, csupa bensőség, csupa poézis árad a levelekből.

Az első levelek 1904-ből származnak, amikor Franz Rosenzweig még otthon élt, a szép kasseli házban, gondozott Biedermayer-bátorok között, ósók portréjai alatt. Modern zsidó környezetből került ki a fiatalon elhunyt poéta. Dédapja Samuel Mayer Ehrenberg, első inspektor volt a híres Samsóniskolának Wolfenbüttelben, amelyből nem kisebb szellemi notabilitások kerültek ki, mint I. M. Jost, a nagy zsidó historikus és Lipmann Zunz, a zsidó tudományok egyik legjelentősebb uttörője. Apja, Georg Rosenzweig, Kassel első poigárai közé tartozott, de a zsidó közösségnek is hasznos, kiváló tagja volt. Anyja, „jóindulatú, okos és leányiskolai műveltségű“, ahogy a fiú egyik irásában jellemezte.

Még gimnazista korából származnak az első levelek. Főleg a zene, az architektúra, a mulatságok, főleg a karneval érdeklik. Lesz az érettségét és az orvosi szakra irakozik, de inkább a filozófia érdekli és főleg a történettudomány és már egyetemi hallgató korában nagyszabású munkába kezd, amelynek címe: „Hegel és az állam.“

Zsidó dolgokkal ezekben az években még nem foglalkozik. Egyik levelében szinte ironikusan írja: „Egész filozofitává válok, ha még sokat hallgatom Cohen professzor urát.“ Mégis, van egy levele, amelyben büszkén emlékezik meg arról, hogy a kasseli gimnazistaként rávette az önkényes zsidó vallás-őrak látogatására. Később egy „Zeit ist“ című rópiratában a zsidó vallásoktatás átalakítását követeli és bizonyos, hogy ebben diákori reminiscenciák játszanak közre. 1908-ban egy barátjához írt önvallomásában „egy aktív módon lelkesedő zsidóról“ emlékezik meg, akit szembeállít saját „passzív lelkesedésével.“

Ez a passzív lelkesedés Franz Rosenzweig nál is átváltozik aktív lelkesedéssé. 1913-ból származó levelei bizonyítják ezt legjobban. Elmondja bennük, hogy a zsidóságot mindenekelőtt és legfőképp meg kell „átváltani“. Ujra Cohen professzor szemináriumában találjuk és pedig mint „elismert vitavezetőt“. Ugyanabban a levelében emlékezik meg Martin Buberről, akit közelebből is szeretne megismerni. Attól kezdve az öreg Sonnenschein napról-napra hébert tanul és pedig főleg a prófétákat olvassa, Jezsáját legzisebben. A talmudi-ismeretekbe An'on Nehemia Nobel vezeti be, a frankfurti rabbi, akihez nagy vonzalommal viseltetik.

A háború és Nobel halála véget vetettek a héber tanulásnak. Az első hónapokban mint betegápoló szolgál, majd kikerül a frontra és magára vállalja a katonai minden kötelességét. Nevet és gúnyolódik a kevés katonai képesség fölött, amivel rendelkezik. Szolgálati éveinek köszönhető, hogy a Balkánon, később Lengyelországban megismerkedik a zsidó néppel, a Kelet zsidó népiességének világával. Megfigyeli a varsói óvodákban a zsidó gyermekeket, akikről megjegyzi, hogy „öt éves korukban már háromezer évet éltek“. Egy kicsiny spanyol zsidó fiúcskáról, akivel Cszkubben találkozott, megjegyzi, hogy az első zsidó „népképvisező“ volt. Tőle hallja először Rosenzweig a kérdést, hogy miért nem írja könyveit a zsidók számára. A fiú egy cionista tanította. Rosenzweig ekkor érezte először a „cionizmus tisztító szeleit“.

A háború után megbetegedett, ez azonban inkább munkára serkentette, semmint kétségbeesésre, vagy felháborodásra. Betegsége elharapozott rajta és beszélni képességét is elvesztette. Abban az időben kapta a „morenu“ címet, amivel a frankfurti rabbinátus tisztelte meg. Betegségének ideje alatt jelentek meg Jehuda Halévi költeményeinek fordításai és a Buber-féle Bibliafordítás, amelyben halála akadályozta meg és amelyet Buber most is folytat. Nem volt ortodox, de Rosenheimhoz intézett leveléből kiderült, hogy saját Biblia-fordítását legzisebben az ortodox Samsón Rafael Hirsch fordításához hasonlította. Egy könyvet tervezett e címmel: „A Törvényről“. A halál megakadályozta őt abban, hogy a könyve megjelenjen. Erről a könyvről többek között ezeket írta: „Ugy akarom megismerélni, hogy ne legyen benne más, mint az, hogy a zsidó „muszaj“ és a zsidó „akarat“ (a „vér“ és a „szellem“, vagyis a „faj“ és a „vallás“) egységes és megfoghatatlanul egy. Mert mindaz, ami történelem, alapjában úgy történik, hogy egy „akarat“ előre tör a „muszaj“ fölé és ebből végül egy új „muszaj“ keletkezik.“

A levelek, Franz Rosenzweig levelei, a kor és egy nagy lélek érdekes dokumentuma.

Jelentkezett-e már a fekete-tengeri nyaralási akciónkra?

Siessen, mert már alig van hely a korlátozott létszámú első csoporthoz. Pompás nyaralás lesz a Fekete tenger legszebb strandján, a Mamaia strandon. Kitünő ellátás, szórakozások. Tíz nap, egy bucuresti nappal, utazási költségekkel összesen

3380 lej

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma, csütörtökön dupla műsor 15 és 20 lejes helyárrakkal: I. Nyomorútk I. rész. Főszerepben: Harry Bauer. II. Méltóságos asszony trafikja. Főszerepben: Nagy Kató, Willy Fritsch, Hansi Niesse. Előadások kezdete: 3, 6, 9 órakor.

AZ OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Csütörtöktől: Világcsemény: A színes fátyle. Somerseset Maughem pályadíjas regénye filmen. Főszerepben: Greta Garbo, Herbert Marshall és Warner Oland.

Csütörtök, június 13.

Bucuresti. 12: Lemezek. 13.15: Hírek. 17: Kis rádiózenekar. 18: Hírek. 19.20: Francia zene lemezek. 20: Dopizetti: Don Pasquale 3 felvonásos opera lemezek.

Budapest. 6.45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 12.05: Balalajkenekar. 12.30: Hírek. 13.30: Szimfonikus zenekar. 19.20: Hanglemezek. 21: Cigányzene. 21.20: A Budapesti Hangversenyzenekar. 23.30: Jazz. — 0.05: Hírek.

Bécs. 22.10: Szimfonikus hangverseny, Baumgartner vezényletével. 23.55: Jazz.

Berlin. 22.30: Táncczene.

Breslau. 19: Tánccok és dalok a régi időkből.

Brünn. 23: Schrammel-zene.

Brüsszel. 17: Szórakoztató zene. 20: Lehar: Vig özevgy.

Deutschlandsender. 16: Livsakov zenekar baritonnal.

Droitwich. 22.55: Szalonötös.

Frankfurt. 20.15: Mascagni: Ratcliff, előjáték, Parasztbecsület, Bucsú az anyától, stb.

Kalundborg. 22.20: Delibes- és Glazunov-ballettek.

Lipsee. 20.10: A drezdai filmharmonikusok hangversenye. 22.30: A lipseei szimfonikusok

Patza csellóművész. Ljubljana. 19: Hangszerszólíták. — 22: Táncczene.

Luxemburg. 20: Rádiózenekar.

Milánó. 17.05: Montello szoprán hangversenye.

München. 20.50: Rádiózenekar.

Oslo. 20.30: Rádiózenekar.

Poste Parisien. 20.20: Keringő lemezek

Riga. 21.15: Olasz operák részletei.

Róma. 17.05: Hangverseny. 20.50: Cile: Lecouvreur Adriana opera.

Stockholm. 22: Szórakoztató zene.

Toulouse. 20: Chopin keringők. 21: Leoncavallo: Bajazzók.

Varsó. 20.45: Rádiózenekar.

Péntek, június 14.

Bucuresti. 12: Lemezek. 13.15: Hírek. 17: Motzoi-zenekar. 20.15: Rádiózenekar. 21.05: Beethoven: B-dur zongoratrió. 21.50: Rádiózenekar. 22: Hírek franciául.

Budapest. 6.45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 13.30: Szalonzene. 17.20: Hanglemezek. 19.30: Közvetítés az Operaházból: Pillangókisasszony. 22.45: Cigányzene. 0.05: Hírek.

Bécs. 22.05: Bécsi keringők. 22.30: A bécsi szimfonikusok hangversenye.

Brüsszel. 19.15: Soss énekesnő Rimszki-Korszakov dalokat énekel.

Droitwich. 20.30: Tarka zenés est. 22.15: Szalonötös szopránénekekkel.

Hamburg. 16: Könnyű zene.

Huizen. 19: Mandolinzenekar.

Lipsee. 17: Szimfonikus zenekar.

Ljubljana. 20: Operatrézletek. 22: Énekzenekari kísérettel.

Luxemburg. 21.45: Francia dalok. 22.25: Jazz.

Milánó. 17.05: Kamarazene. 20.50: Reklámzene.

Oslo. 22.15: Lemezek.

Palermó. 20.15: Vegyes zene.

Poste Parisien. 18.57: Ravel: Három négerdal. 19.32: Indulólemezek.

Radio Paris. 20.45: Dalest.

Regional (angol). 20.30: A londoni zene-ünnepek utolsó hangversenye, Toscanini vezényletével.

Riga. 22.20: Könnyű zene.

Róma. 17.05: Hangverseny.

Stockholm. 22: Szórakoztató zene.

Toulouse. 19.50: Filmlemezek. 20.30: Argentini zenekar. 23: Jazz. 23.50: Szimfonikus lemezek.

Varsó. 12.15: Szalonzene. 21: Szimfonikus hangverseny.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésű egy szö 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Aláíráskorlátok 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak egy továbbitunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „Mirea“ iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Mindenkinek tudnia kell, hogy finom maradék férfiszöveteket féligyen kaphat Partie üzletben, Reg. Ferdinand 3, udvarban.

Egy jókarban levő Biedermeyer szalongarnitúra 2000 lejért eladó. Str. Andrei Muresan 26.

Jófogalmu fehér pékműhely lakással kiadó, zsidók előnyben. Spinher Julia, Tasnad-Blaja.

Elegánsan berendezett különbejáratu butorozott szoba kiadó, fürdőszoba használattal. P. M. Viteazul 22, II. em.

Sorsjegyképviseletet keres Erdély városában „Economia“ Colectura principală Cluj, P. Unirii 23.

Eladó vagy bérebe adó: Fratii Salomon S. A. Cămpia Turzii levő fűszer és vegyes és italüzlettel. Cămpia Turzii és Lunca, egy vendéglő és szállodai bérlettel, a Vișoara levő fél malomrészrel, teljes felszereléssel, helységekkel, valamint modern és kényelmes lakóházakkal, kedvező fizetési feltételek mellett, családi okok miatt, örökön eladó. Csak a cselleg bérebe adó, akár külön-külön is. Csak a komoly reflektánsokkal lépek kizárólag személyes érintkezésbe. Levélnél megkeresésüket kérem mellőzni. Ertekezni: Salomon Samuel, Cluj, Calea Victoriei 63. Telefon 3-66.

Férfi tisztviselő lakótársat keres kellemes különbejáratu butorozott szobához. (Fürdőszobahasználat). Ertekezni: Török Mária, Str. Stroescu 11/2, délután 2 1/2—4-ig, este 8—9-ig.

Augusztus elsejére belvárosban 5 szobás, komfortos lakás kiadó. Cim a kiadóban.

Napi 130 liter tejet felhozó, teljesen felszerelt tehenészet, jó vevőkörrel, valamint egy holdas telek, gyümölcsösökkel, lakóházzal, istállóval és melléképületekkel eladó. Cim a kiadóban.

Smynaszonyeg, teljesen jó állapotban, olcsón eladó. „Diversum“, Saguna 3.

Önálló cégvezető és üzletszervező, katonai mellett, fixummal és jutalékkal alkalmazható ujonnan nyitott üzletben. Megélhetés és tőke százszázalékosan biztosítva. Irásbeli ajánlatokat „Önálló vezető“ jellegre Fried Miksa, Timisoara. Domnita Balasa 30 — továbbit.

Szódaviztöltő gépet és ivergeket keresek megvételre. Ajánlatokat „Armegjelölés“ jellegre a kiadóba kérek.

Románban pefekt, gépelt tudó irodai gyökornokot keresünk. Jellege „1000“.

Üzletet vagy üzlethelyiséget keresek vidéki városban is. Részletes ajánlatot „Önálló vezető“ jellegre a kiadóba kérek.

Német-magyar zsidó nevelőnő uri családnál azonnali elhelyezkedést keres. Fonciera biztosító, Satu-Mare.

Jóbb családdal, uri leány, ki családi certifikáttal rendelkezik, kimenne Palesztinába. Esetleg anyagiakban is segítségülre lenne. Cim: Szamos Hirlapiroda, Satu-Mare. „Palesztina“ jellegre.

Keresek angol-francia tanárt két fiam részére. Meinszter, Reg. Ferdinand 107.

Tízennegy évi szolgálat után állását vesztett volt aljegyző, perfekt román, magyar, német és héber nyelvtudással, chimis, rase, gemore ismerettel, bármilyen szerény állásvállalásra, hogy nagyszámú családjának nyomorán némiképp enyhíteni tudjon. Steiner József, Carintel, p. u. Borod, jud Bihor.

Keresek két leánygyermek mellé perfekt német-román középiskolás leányt délelőtti délutáni német-román nyelvtanításra. Str. Gojdu 5.

HIR

— A király Constant jelentik: A király tegnap Constancába érkezett, ahol henni fog.

— Bibescu herceg or utjáról. Bucurestiből jelentik, hogy a nemzetközi aeronautika, nyilatkozott a sajtótoptatásról. A herceg a aviatika fejlődésére. Elmában a világ legnagyobb titk és közkedveltségnek körében a motornélküli ejtőernyőugrások sportja.

— Rövid hírek minden lentik, hogy a porosz katonák a kimenekültek ellenében sorra megfosztják a gyűlölt. Legutóbbi jellegű, hogy újabb 36 kimeránst fosztott meg a hirtől. — Tegnap Prága zsidóinak pusztított. Az a ki tövestül és súlyosan gítás és távbeszélő vezetők által hatalmas záporok vitémegek elárastották fekvő háznegyedeket. Tőáradat által sodort iszap uti forgalmat. Sok helyen ba kellett terelni a vonat.

— Aki friss és egészsé el akarja kerülni, hogy ke emésztése meg legyen fájjon a feje és bőre te paitanással, az igyek he szor reggelizés előtt egy „Ferenc József“ keserítv végzett orvosi megfigy Ferenc József viz gyors enyhén hat s ezért kivél, vese-, máj- és epe nájának szivesen.

— Luminált vett be, tartani gyermekeit. Tegban az utóbbi időben n ségbeesett hang szólító Sürögés a Calvaria szolgálatos orvost, ahol ban találták Berta Istva A szolgálatos mentőorv ba kalauzolták a házbé gyermek és egy kisirt sz gott az eszméletlenül fe rül. A mentőorvos azo alkalmazott, majd szive az eszméletlen embernek avatkozás után Berta I tért, majd azonnal me beszállították a belgyo Itt elmondotta Berta, ideje nincsen rendes ál munkából tartotta el e hetekben annyira megro képtelen volt a további hogy megmentették, me lást kapni és nem bírja meike éheznek. Az orv állapota súlyos, de meg

— Egy bucuresti licium évfordulója. Bucurestib kodó és számos elkölt nepelték tegnap a bucun liceum alapításának 75

— A „Paul Ehrlich O sület“ f. hó 13-án, csütö 9 órakor tartja 80. rend ülést a következő prog ger Ede elnök: Dr Har Dr Farkas László: Szen Előadások. Dr Schnabel si vonatkozásai (Vetített ner Imre (Arad): A I metódusok (vizelet- és azok klinikai jelentősé Labyrinthis gyógyult es Orvosvendégeket szivese

— Kiütéses tifusz fo nap Kohn Elemér ilva-tóba érkezett ittlakó ro kodott itten, egyik nap san megbetegedett. katonakórházba, ahol ütéses tifuszt alapított ezredes Vlad városi főo a helyszínre érkezve m zist. Ugyanakkor a kó ilva-Mareról, ahol a ott is előfordult két ki tona valószínűleg két városi főorvosi hivata megbetegedett katoná mintegy 12 embert, sz les céljából a helyi já kást pedig fertőtlenitet

PALESTINE MARITIME LLOYD Ltd. HAIFA. Az első Zsidó Tengerhajózási Társaság hajóinak nyári menetrendje: Indul Constánjából: Har Cion június 16, Har Karmel június 25, Har Cion július 4, Har Karmel július 14, Har Cion július 23, Har Karmel augusztus 1, Har Cion augusztus 11, Har Karmel augusztus 20. Jegyárak: Constanța—Haifa I/a osztály Lei 6000, I/b osztály Lei 5000, II osztály Lei 4000. Constanța—Haifa és vissza I/a osztály Lei 9000, I/b osztály Lei 8000, II osztály Lei 7000. Jegyeket kibocsát és mindennemű felvilágosítással szolgál: Az erdélyi, bánáti, magyarországi, csehszlovákiai, jugoszláviai vezérképviselet: UJ KELET utazási osztálya. Vidéken az Uj Kelet fiókiadóhivatalai és tudósítói szolgálnak felvilágosítással.

HIREK

2 lej, vastagbűrt
próhírítés 20 lej,
lék kedvezmény,
fretendő. Jellege
k, ha portobélyog
an.

iménnyel közvetít
el rendelkező „Mi-
rdinand 116.

hogy finom ma-
yen kaphat Partie
udvarban.

rmeyer szalongoar-
r. Andrei Muresan

hely lakással ki-
ner Julia, Tasnad-

különbejáratu bu-
szoba használatl.

eres Erdély váro-
rá principalá Cluj,

Prati Salomon S.
szer és vegyes és
és Luncanin, egy
ettel, a Viisoarín
jes felszereléssel,
Bern és kényelmes
ési feltételek mel-
örökáron eladó
ön-külön is. Csak
pek kizárólag sze-
tébeni megkerese-
rtkezni: Salomon
toriei 63. Telefon

at keres kellemes
szobához. (Füldo-
Török Mária, Str
-4-ig, este 8-9-ig

árosban 5 szobás
m a kiadóban.

hozó, teljesen fel-
vőkörrel, valamint
csóssal, lakóházzal,
kkel eladó. Cim a

jó állapotban, Cl-
aguna 3.

letszerző, kau-
lékkel alkalmazta-
Mégéhetés és
ositva. Irásbeli aján-
ligére Fried Miksa
a 30 — további.

ivegeket keresek
„Ármejelöléssel

ni tudó irodai gya-
„1000”.

éget keresek vidé-
jánlatot „Önálló-
ek.

előző uri családm
res. Fonciera biz-

ty, ki családi certi-
enne Palesztinába
segítségükre lenne
„Pa-

anárt két fiam ré-
rdinand 107.

után állását vezet-
t román magyar
lással, chimis, rase
nyen szerény állás
u családjának nyo-
ni tudjon. Steinet
rod, jud Bihor.

nek mellé perfek
s leányt délelőtti
yelvoktatásra. Str

A király Constancában. Constancából jelentik: A király tegnap este különvonaton Constancába érkezett, ahol néhány napig pihenni fog.

Bibescu herceg oroszországi repülőutjáról. Bucurestiből jelentik: Bibescu herceg, a nemzetközi aeronautikai szövetség elnöke, nyilatkozott a sajtónak moszkvai látogatásáról. A herceg rámutatott az orosz aviatiika fejlődésére. Elmondta, hogy Moszkvában a világ legnagyobb repülőterét építik és közkedveltségnek örvend az ifjuság körében a motornélküli repülés, valamint az ejtőernyőugrások sportja.

Rövid hírek mindenünnen. Párizsból jelentik, hogy a porosz kormány tovább fojtja a kimenekültek elleni hajszát, amennyiben sorra megfosztják őket állampolgárságuktól. Legutóbbi jelentés arról számol be, hogy újabb 36 kimenekült német emigránszt fogott meg a hitlerjállampolgárságuktól. — Tegnap Prága környékén irtózatosszörőhán pusztított. Az orkán fákat csavart ki tövestől és sulyosan megrongálta a világítás és távbeszélő vezetékeket is. A szélorkánt hatalmas zápor követte. A alázuhogó vízömlések elárasztották az alacsonyabban fekvő háznegyedeket. Több vasutvonalon az áradat által sodort iszap akadályozza a vasuti forgalmat. Sok helyen emiatt más irányba kellett terelni a vonatokat.

Alki friss és egészséges akar lenni és el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meg legyen zavarva, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Közkezdőkben végzett orvosi megfigyelések szerint a Ferenc József viz gyorsan, biztosan és igen nyénhén hat s ezért kiváltképp a gyomor-, bél-, vese-, máj- és epehólyag-betegek használják szívesen.

Luminált vett be, mert nem tudja elartani gyermekeit. Tegnap a késő esti órákban az utóbbi időben már megszokott két-ségbeesett hang szólította fel a mentőket. Sírógósen a Calvaria uccába hívták ki a szolgálatos orvost, ahol eszméletlen állapotban találták Berta István 33 éves munkát. A szolgálatos mentőorvost egyszobás lakásba kalauzolták a házbeliek, ahol hét aprógyermek és egy kisirt szemű asszony szorongott az eszméletlenül fekvő ember ágya körül. A mentőorvos azonnal gyomormosást alkalmazott, majd szíverősítő injekciót adott az eszméletlen embernek. Az első orvosi beavatkozás után Berta István kissé magához tért, majd azonnal mentőkocsira tették és beszállították a belgyógyászati klinikára. Itt elmondotta Berta, hogy már hosszabb ideje nincsen rendes állása és csak alkalmi munkából tartotta el családját. Az utóbbi hetekben annyira megröppantak idegei, hogy képtelen volt a további küzdelemre. Sajnálja, hogy megmentették, most úgy sem tud állást kapni és nem bírja nézni, hogy hét gyermeke éhezik. Az orvosi vélemény szerint állapota sulyos, de megmenthető az életnek.

Egy bucaresti liceum alapításának 75-ik évfordulója. Bucurestiből jelentik: Az uralkodó és számos előkelőség jelenlétében ünnepezték tegnap a bucaresti Gheorghe Lazár liceum alapításának 75-ik évfordulóját.

A „Paul Ehrlich Orvostudományi egye-sület” f. hó 13-án, csütörtökön este pontosan 9 órakor tartja 80. rendes tudományos szakülését a következő programmal: Dr Goldberger Ede elnök: Dr Hart Albert emlékezete. Dr Farkas László: Szembetegség bemutatása. Előadások. Dr Schnabel Ede: A sport orvosi vonatkozásai (Vetített képekkel). Dr Wiener Imre (Arad): A Lipp-féle mikrogyszermódszerek (vizelet- és vörvizegátatok) és azok klinikai jelentősége. Dr Havas József: Labirintitis gyógyult esete (betegbemutatás). Orvosvendégeket szívesen lát a Vezetőség.

Kiütéses tifusz fordult elő Clujon. Tegnap Kohn Elemér ilva-marei katona látogatóba érkezett ittlakó rokonához. Alig tartozkodott itten, egyik napról a másikra sulyosan megbetegedett. Beszállították a helyi katonakórházba, ahol megvizsgálták és kiütéses tifuszt állapítottak meg. Jurist orvosvezredes Vlad városi főorvosért telefonált, aki a helyszínre érkezve megerősítette a diagnózist. Ugyanakkor a kórház jelentést kapott Ilva-Mareról, ahol a katona szolgált, hogy ott is előfordult két kiütéses tifusz és a katona valószínűleg ott fertőződött meg. A városi főorvosi hivatal intézkedett, hogy a megbetegedett katona itteni hozzátartozóit, mintegy 12 embert, szállítsák be megfigyelés céljából a helyi járványkórházba. A lakóházat pedig fertőtlenítették.

22 milliomos... az oszállysorsjáték döntő huzásán 1935 június 15-én

Összesen 203.746.000 lej lesz kisorsolva!!!

Ujítsa meg sorsjegyét!
Vásároljon sorsjegyet!

BANCA ILIESCU S. A. CLUJ

Blumenfeld Simon kintüntetése. A cluji Kereskedelmi és Iparkamarához érkezett minisztériumi értesítés szerint az uralkodó Blumenfeld Simon cluji likörgyárost, a Ravina Rt. birtagját és a város kereskedői társadalmának közbecsülésében álló tagját a Meritul Comercial rendjével tüntette ki.

Harmadszor áll bíróság elé Insull amerikai bankár. Chicagóból jelentik: Insull Sámuel, a neves amerikai bankár, akit csalárd bukásért hosszabb ideig Európában körtöztek, ma harmadszor áll bíróság elé. Insullt most azzal vádolják, hogy egy vezetése alatt álló intézet értékeit és pénzt transzferálta, amivel a részvényeseket 200.000 dollárral károsította meg.

Eljegyzés. Stern Zitta, Sighet és Beck Móric, Valea lui Mihai, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Benyújtották a zárszámadási jelentést a magyar képviselőházban. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház a megajánlasi törvényjavaslatot tárgyalta. Benyújtották a zárszámadási jelentést is.

Az új görög képviselők a köztársasági alkotmányra tesznek esküt. Athénből jelentik: A lapok értesülései szerint az összel tartandó népszavazásig a törvényhozás most megválasztott tagjai a köztársasági alkotmányra fognak esküt tenni.

Kerti ernyők
Kerti nyutagák
Kerti futelek
Napellenzők

Boskovics Testvéreknél Cluj—Targu-Mures.

Franciaországi hírek. Párizsból jelentik Jólnformált körökben közölték az újságírókkal, hogy a csütörtöki államtanács még nem fog szükségrendeleteket letárgyalni és elfogadni. A kormány az óvatossághoz haladás mellől döntött. Az első szükségrendeletek előreláthatólag 2-3 hét múlva lépnek életbe. — A frank-ellenes érdeklődés megcsappant s 27 aranykivitel minimumra csökkent. — Nem tartják valószínűnek, hogy a kormány köztisztviselői fizetéscsökkentés kerestülvitelét szándékolná. — Lehetségesnek tartják, hogy a kormány óálló front-harcospénzá- szervezést fogja elrendelni, ami által megtakarításokat lehetne elérni. — Több lap értesülései szerint a vasutársaságok üzletmenetük veszteségein a kormány az országúti gépkocsiforgalom átengedésével fog segíteni. Egyes nem jövedelmező vasutvonalakon a legminimálisabbra fogják csökkenteni a vonatjáratokat s a szerelvények vaggonszámát. — Jetics jugoszláv miniszterelnök június 25-én a francia fővárosba érkezik és visszatérben Romában tesz látogatást, ahol Suvich államtitkárral fog tárgyalásokat folytatni.

Junius 18-ára hívták össze az új cseh parlamentet. Prágából jelentik: A hivatalos lapban megjelent a parlament két házá június 18-ára megalakulásra összehívó elnöki kézirat.

Mindenki látja az Ön fogait. Csakis ápolit fogak adnak rendes külsőt. Odol tehát kczmetikum is. Állandó használat mellett szép és egészséges fogakat kölcsönöz. Sét ennél is többet jelent. Egy állandó antiseptikum. Odol nemcsak ápol, hanem megóvja fogait. Odol mindezek dacára olcsó és gazdaságos.

Magnolia Street. Louis Golding világhírű regényének magyar fordítása, amely a Pharos kiadásában fog megjelenni, már nyomdában van és rövidesen a sorozat előfizetőinek kezébe kerül. Az utóbbi évek legigazabb, legartisztikusabb regénye a Magnolia Street, a remény és vigasz zöld szigete a zsidóság bánat-tengerén. Angol nyelvű eredetije a regények félmillió példányában jelent meg és eljutott a világbirodalom minden gondolkodó intellektuejéhez. A nemzsidó olvasók e regény révén megbecsülni tanulták a zsidó népet és ha az angolok között ma sokkal jelentéktelenebb szerepe van az antisemitizmusnak, mint a háború előtt, akkor ezt nem kis részben a Magnolia Street-nek lehet köszönni. Az egyszerű, patriarkális erkölcsű zsidóságnak hű képe a Magnolia Street. Alakjai mindenütt élnek a maguk szerénységükben. Nem figyelünk föl rájuk, de a költő méltó, nemes valóságukban meglátta őket és rajtuk keresztül mutatja népünk szeretetreméltóságát, gondolkodásának örök frissességét, kedélyének aranyát. Szenzációja a Magnolia Street az elbeszélő irodalomnak és kincse a zsidó belletrisztikának. A napokban a Pharos megbízottjai ismét fölkeresik az előfizetőket. Kérjük, ajánlják őket ismerőseik és barátaik figyelmébe.

Linóleum
Viaszosvászon
Futószőnyeg

Boskovics Testvéreknél Cluj, Str. Regina Maria 15. Targu-Mures, P. Reg. Ferdinand 42.

Országos vásár. Jibou községében, jud. Sălaj, június 19-én országos álltvásár, 20 án országos kirakodó vásár lesz.

Sirköavátás. Néhai dr Kohányi Menyhért sirköavátása a régi orth. temetőben e hó 16-án d. e. 11 órakor lesz megtartva, melyre jóbarátait és ismerőseit ezuton hívja meg öv. dr Kohányi Menyhértné.

Ötszáz polgári személyt utasítottak ki Leningrádból. Londonból jelentik: Leningrádból a szovjethatóságok ötszáz újabb, volt polgári rendhez tartozott személyt utasítottak ki. Az illetők Moszkva és Leningrád 1500 kilométeres körzetén belül nem telepedhetnek le.

BRITANIA

Angol-Román Biztosító R. T. Bucuresti alapított 1924-ben. — Befizetett alaptőke Lei 15.000.000.

A Commercial Union Assurance Company Limited, londoni világkonzern keretében működik.

A Britania biztosító társaság a következő ágazatokban köt

biztosításokat:

- Tűz,
- Robbanás
- Betöréses-lopás
- Pénztári kiküldötték kirablása
- Szállítványbiztosítások szárazföldön, folyón és tengeren
- Baleset és civil szavatosság
- Üzemszünetelési károk, melyek tűz vagy robbanás következtében állottak elő, tehát u. n. ohomage-biztosítások
- Géptörés ipari üzemeknél
- Chomage-biztosítás géptörés következtében
- Ardifferencia-biztosítás

NYARALJUNK a Bratai Familia Panzióban

Körös egy szigetén, 10 holdas fenyvesben

S
T
R
A
N
D

A KÖRÖSBEN

A Cluj—Oradea vonalon, gyorsvonati megálló. Teljes komfort, szobákban villanyvilágítás és vízvezeték! Jutányos árak, kütünó konyha. — Gyermekeknyaraltatás. Külön helyiségben pedagógusok és orvosi felügyelet mellett szülők nélkül vállaljuk gyermekek nyaraltatását!

A Poalé Cion térhódítása

Cluj, június 12. Egy évvel ezelőtt, anélkül, hogy figyelmet keltett volna, alakult meg Clujon a Poalé Cion csoportja. Abban a zsidó környezetben indult meg az új mozgalom, amely eddig távolállott az aktív cionizmustól s amelyet mindeddig nem sikerült a nemzeti mozgalom szolgálatába állítani. A „zsidó ucca” mozgalma a Poalé Cion és itt is a zsidó ucca fiai állottak a szolgálatába. Zsidó kisemberek, zsidó iparosok és kézművesek, akik a Poalé Cionon keresztül találták meg a maguk útját a cionista mozgalomhoz. A Poalé Cion, mely a zsidó uccában gyökerezik, értékes tényezője lesz az erdélyi cionista mozgalomnak.

A cluji Poalé Cion a napokban tartotta meg első évi közgyűlését nagy érdeklődés jegyében. Mintegy 300 férfi és nő gyűlt egybe a közgyűlésen, melyet dr Krausz Imre nyitott meg lelkesítő beszéddel, melyben rámutatott a Poalé Cion mozgalom jelentőségére és a cluji csoport hivatására. Ezután Danzig Hillél szólt fel az Aviva-Barisszia Nöszütiya nevében és a cionista munkáspárt politikai irányvonalait rajzolta. Walter Eliezer, a palesztinai Histadruth Haovdinn üdvözlését tolmácsolta és az erci munkásság útját jelölte meg az országépítésben és a cionizmusban. Glück Lajos a „Haovéd” mozgalomról számolt be, mely a 26 éven felüli munkásgenerációt készíti elő a palesztinai munkára.

Ezután az új vezetőség megválasztására került a sor. A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel a következő vezetőséget állította a Poalé Cion cluji csoportja élére: Tiszteletbeli

- Oriasí választék
- Butorszövetekben
- Matrachuzatokban
- Butorkretonokban
- Kárpitoskellékekben

Boskovics Testvéreknél Cluj—Targu-Mures.

elnök dr Krausz Imre, elnök Arner Izsák, titkár Salomon József, pénztárnok Lanschner Mose, ellenőr Berger Izsák és Friedmann Jenő.

A választás után Arner Izsák foglalta el az elnöki széket és megkapó, kerestelen szavakban köszönte meg a közgyűlés bizalmát és lelkes munkára buzdította a csoport tagjait. Bergfeld Jichak, a Poalé Cion ifjusági mozgalma, a „Dror” nevében szólt fel és az ifjuság és felnöttek együttműködésének szükségességét hangsúlyozta. Löwi Hermann jiddis beszédben mutatott rá a Poalé Cion hivatására, majd a Techzanah hangjai mellett lelkes hangulatban ért véget a közgyűlés.

A görög kormány nem tud Göring athéni látogatásáról. Athénből jelentik: A görög távirati iroda közli, hogy Calderisz miniszterelnök nyilatkozata szerint a kormánynak nincs tudomása Göring közeli athéni útjáról. A lapok ennek dacára is foglalkoznak a látogatással.

Eljegyzés. Friedmann Laurát eljegyezte Grosz Márton, Borod. (Minden külön értesítés helyett.)

Lázonganak a Führer leghíresebb csatlósai is. Berlinből jelentik: Az a hír, hogy nagyszabásu razziait tartottak volna a nemzeti szocialista osztagok ellen, úgy látszik alaptalan. Ennek dacára azon osztagok körében, amelyeknek Hitler uralmát köszönheti, elégedetlenség uralkodik, mert szerepük csökkenőben van. Az elégedetlenség határozottabb formát azért nyert, mert újabb intézkedésekkel erősen korlátozták hatáskörüket.

UJ KELET *Legújabb hírek*

A legújabb és legkinosabb külpolitikai szenzáció:

Az angol frontharcosok kongresszusán a walesi herceg békejobbot nyújtott a hitlerista Németországnak

A herceg beszéde — londoni jelentés szerint — nem a kormány nevében hangzott el, hanem magánvéleményt fejez ki. Berlinben — természetesen — nagy örömmel fogadták a walesi herceg beszédét

Az angol kormány hozzájárult, hogy a versaillesi békeszerződésnek Németország tengeri fegyverkezésére vonatkozó klauzuláit módosítsák

London, június 12. A walesi herceg tegnap este a volt angol frontharcosok kongresszusán beszédet mondott, amelynek során ezeket hangoztatta: „Az a szilárd meggyőződésem, hogy az angol légio képviselőinek látogatást kellene tenniük Berlinben. Egyetlen más szervezet, vagy testület nem hivatott annyira békejobbot nyújtani Németországnak, mint a volt harcosharcos szövetsége. A háboruban egymás ellen harcoltunk, de most mindent elfelejtettünk.

A walesi herceg kijelentése a haladó angol közvéleményben komoly hatást tett. Éppen azért a beszéddel kapcsolatban Londonból érkezett információk szerint

a walesi herceg beszédét nem kell úgy tekinteni, hogy az a kormány nevében hangzott el, hanem mint magánvéleményt.

A beszédet nem lehet úgy venni, hogy az változást jelent az angol kormánynak Németországgal szembeni politikájában, de annál kevésbé kell úgy felfogni a beszédet, hogy a herceg és a kormány politikájá közt nézeteltérés áll fenn. Az általános vélemény, hogy a herceg újabb barátságos gesztussal akarja bizonyítani Berlinnek, hogy az angol politikát nem régi ellenségeskedés vezérli, másrészt pedig hasonló mozgalomnak Németországban való elindításával a herceg a jövőben megindítandó praktikus tárgyalások útját akarná egyengetni. Arról azonban nincs szó, mint tegnap este a szenzációhajhászok mondták, hogy a herceg rövid nyilatkozatát Eduard királynak párizsi látogatásához hasonló Berlinben teendő udvariassági látogatás követné.

Újabb londoni jelentés szerint az angol frontharcosok szövetsége máris kiválasztotta azon tagjait, akik a közeli hetekben el fogják látogatni Németországra. Ezzel kapcsolatban a Reuter távirati iroda berlini munkatársa azt közli,

hogy a német frontharcosok körében örömmel fogadták a walesi herceg azon kezdeményezésének hírére, hogy angol frontharcos-vezetők utazzanak Berlinbe

a német frontharcosok szövetsége vezetőinek meglátogatására. A németek melegen fogják fogadni az angol frontharcos-vezetőket s ezzel dokumentálni kívánják, hogy elfogadják az angol részről kinyújtott jobbot.

Az Echo de Paris a walesi herceg kezdeményezésével foglalkozva rámutat arra, hogy az angol-német haditengerészeti tárgyalások közben hangzott el az angol trónörökös kezdeményezése. Angol részről meg akarják mutatni, hogy már semmiféle előítélet sem vezeti az angolokat a németekkel szemben.

Az angol-német tengerészeti tárgyalások eredményei

Párizs, június 12. Ugy hírlik, hogy az angol-német tengerészeti tárgyalások eredményét angol részről közölték a versaillesi békeszerződés aláíró hatalmaival. Beavatott helyről származó közlések szerint a mai francia államtanács foglalkozni fog az angol közlésekkel.

Az angol lapokat továbbra is foglalkoztatják az angol-német tengerészeti tárgyalások. A Daily Herald így ír: „Anglia 4 feltételt állított fel a német javaslatokra:

1. A tonnázs ne legyen globális, hanem kategóriánként, tehát Anglia hadiflottájára 35 százalékos tonnázstát kategóriánként adják meg Németországnak.

2. Az építkezéseket több évre korlátozzák, nehogy a birodalomnak csak új, míg

Angliának csak régi hadihajói legyenek.

3. Az egyezményt fogadja el Japán, Franciaország, Olaszország és az Egyesült Államok.

4. Keressék meg azokat a lehetőségeket, hogy a versaillesi szerződésnek a fenti klauzulákkal ellentmondó intézkedéseit módosíthassák.

A francia lapok foglalkozva a német-angol tengerészeti tárgyalások menetével, azt hiszik, hogy Anglia és a birodalom

Megkötötték a fegyverszünetet Bolivia és Paraguay között

Semleges zónát jelölnek ki a két ország között. Negyvennyolc órán belül megszűnik az ellenségeskedés a két ország között

Buenos-Aires, június 12. (Rador.) Bolivia fegyverszünetet kötött Paraguayal, amit kedden 23 órakor (délamerikai idő szerint) aláírtak. A fegyverszünet békekonferencia összehívására tartalmaz meg egyezést, leszögezi az ellenségeskedés befejezésének időpontját, valamint arra vonatkozó megállapodást, hogy nemzetközi bizottságot küldenek ki, amely semleges zónát jelöl ki a két állam között.

Újabban a Bolivia és Paraguay közötti fegyverszünet megkötésével kapcsolatban a következő részleteket közlik:

Néhány pillanattal azután, hogy Bolivia képviselője kijelentette, hajlandó elfogadni a döntőbíróóság által kijelölt feltételeket, Paraguay külügyminisztere olyan kijelentést tett, miszerint nem írhatja alá a fegy-

verszünetet életbe léptető okmányt, mert az nem tartalmaz megfelelő garanciákat és előbb kapcsolatban kell lépnie kormányával. A váratlan incidens kellemetlen benyomást keletkezett.

A tegnapi nap folyamán titkos tárgyalásokat folytattak a granchacói viszály rendezése ügyében. Reggel közleményt adott ki, amely szerint a fegyverszünetet ma délelőtt 12 órakor kötik meg. A viszálykodás 48 órával az egyezmény megkötése után ér véget.

Mikor az ülésről távoztak, Bolivia és Paraguay külügyminiszterei kezét nyújtották egymásnak és ünnepélyesen megfogadták, hogy országaik között a béke ezen túl örökké fog tartani.

Benes moszkvai látogatásán demonstratív módon jutott kifejezésre az orosz-csehszlovák baráti politika

Prága, június 12. Benes és kísérete Lenin-grádból ma, csütörtökön tér vissza Moszkvába, ahonnan nyomban tovább utaznak Charkowba és Kiewbe, majd hazatérnek Csehszlovákiába.

Az Intransigeant rámutat arra, hogy Benes oroszországi látogatása során a baráti politika demonstratív módon jutott kifejezésre. Megvitatták politikai téren mindenekelőtt a kollektív biztonsági rendszer jövő lehetőségét s főként azt, miként lehetne újabb államokat abba bekepcsolni. A jelek arra vallanak, hogy Moszkva tényleg hálás Csehszlovákiának azért, hogy igyekszik barátságos viszonyba hozni a szovjetet a kisanant másik két országával. A látogatás, amelyről újabb szenzációk nem várhatók, úgy politikai téren, mint a kulturális vonatkozások tekintetében nagyban járult hozzá a viszony kíméltetéséhez.

A moszkvai Pravda örömmel üdvözi a csehszlovák-orosz kulturális kapcsolatok felvételére irányuló törekvéseket.

Páris, június 12. (Rador.) Az Excelsior híradása szerint a francia-szovjet paktumra adott német jegyzékre a francia választ néhány nap múlva adják át, miután Laval megkapta Benestől a csehszlovák-orosz paktumra vonatkozó felvilágosításokat, mely paktumra hasonló feltartással fogadták a németek.

Prága, június 12. (Rador.) A Cesko Slovo szerint Benes moszkvai útja egyike a legkatergikusabb manifesztációknak a közös békekészség érdekében, amit diplomáciai uton akarunk meghonosítani, de amit Európa jelenlegi helyzetében erő útján is respektálnunk kell. A többi cseh lap szintén számos táviratban számol be Benes utjáról, hangsúlyozva, hogy a szovjetek és Csehszlovákia közti barátság tartós, mert közös érdeken, a béke megvédésén alapszik.

között elvi megegyezés létrejöhet, de az nem lesz elegendő a kérdés általános megoldásához. A l'Oeuvre szerint, ha elvi megegyezés jön létre, Franciaország következik, hogy megállapítsa, nem elég Anglia és Németország megegyezése a 35 százalékos tonnázstát megállapítására, hanem a németek tengerészeti fegyverkezésének ügyét rendezzék.

Az Echo de Paris szerint az Egyesült Államok és Japán kormányai nem emelnek kifogást a német haditengerészeti igényekkel szemben. A lap bizonyosra veszi, hogy Franciaország fenntartásokkal él. Japán kormányáról közölték a Foreign Office-szal, hogy Japán nem emel kifogást az ellen, hogy a versaillesi békeszerződésnek a haditengerészetre vonatkozó szakaszát megváltoztassák s elismerjék Németországnak joga van ahhoz, hogy az angol flotta erejének 35 százalékaig kiépítse flottáját. A japán közlés emellett leszögezi azt a japán álláspontot, hogy meg kellene találni a módját a nemzetközi egyezményen nyugvó egyenes haditengerészeti felszerelésnek.

Berlin, június 12. Göbbels a News Chronicle-nak adott intervjújában kijelentette, hogy könnyű lenne megegyezésre jutni Franciaországgal. A francia nép azonban bizalmatlan, amit bátor emberek eloszlathatnának, ha készek lennének a franciák érdeklődését felkelteni a németekkel való megegyezés érdekében.

Két tragikus öngyilkosság Oradean

Oradea, június 12. Ma reggel Bratianu uccai lakásán öngyilkosságot követett el Garai Etelka volt városi kegydíjas. A városi tanács ezeltől egy évvel megvonta nyomonkövető kegydíját és azóta a legnagyobb nyomorban színlődött. Bucsulevelében azt kérte a várostól, ha már megszűnt a kenyeret, legalább a temetéséről gondoskodják.

A másik öngyilkos Beiser Agoston 35 éves bányász, aki egyik külvárosi telken felvágta ereit. Hátrahagyott leveleiben azt írta, hogy nem érdemes élni.

Jozsef Sprinck az erdélyi zionista konferencián

Cluj, június 12. Megírta az Uj Kelet, hogy Jozsef Sprinck, a Zionista Akciós Comité alelnöke részt fog venni a tg.-muresi erdélyi zionista konferencián és meg fogja látogatni Erdély néhány zsidó centrumát.

Jozsef Sprinck a tg.-muresi konferencia megnyitói ülésén fog megszabni a címadást tartani a zionizmus politikai helyzetéről, továbbá erdélyi látogatásait azonban későbbi időpontban halasztotta, miután a konferencia utca a Regában és Buzovnában várakozó zionista teendők. Június végén vagy július elején fog visszatérni Erdélybe, amikor meg fogja látogatni a különböző városokat.

Asszonyok számára!!!

- 4 fontos könyv!!!
- Mit kell tudni a méhrákról? Megelőzés—Gyógyítás — — — 40 lej
- A női betegségekről. Megelőzés—Gyógyítás — — — 120 lej
- A nő a változás korában. Egy tapasztalt nőorvos megfigyelései és gyakorlati tanácsai — — — 85 lej
- A fiatal anya. Orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak — — — 85 lej
- Mind a négy könyvet írta: Dr Földes Lajos nőorvos, az Orsz. Gyermekvédő Liga szülő-és anyafelügyelő főorvosa.
- Postán küldi LEPAGE Cluj. Kérjen teljes orvosi könyvjegyzéket.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

CENZURAT

Taxa postală plătită în num. No. 224713/229.

10. Telefon. Havonta 11 óra 600, e földre: Hav félóra 12, e detések díja KILLET az órák egyet. Cikkeknek utrás megjelölés

A modern Ki

Jap kiür

Kina vezetői

Peking, június 13. (Rádión) hírtelen változás áll kapcsolatban a charch ahol négy japán tisztet letartóztattak. A kínai ratlanul Pekingből Nank akar választ adni a legumra. A japán csapatok zognak Peking és Csiens valószerűleg a japán légiót rendeznek Peking rök szerint Japán azt kiészakina politikai remeg.

Japán újabb követelésai vezeték arra gon erösítik a szovjetekkat, hogy ellen tudják fenyegetés

Ha a japán követelések Kina nagyrésze japán t Számos kínai tisztviselő a japán kormány követ lenének Mahabar mong lalására a Japán vezé által.

Egyébként zavargás Peking

A polgárok megröhan amelyek dél felé tartan város. Számuk igen na nappal előre lefoglalják hívást intézett a lakos nyugalmát, de a nép k erök demonstrációjától

A japán hatóságok k intéztek a szovjetekhez örjárat mandzsu területre a határtól tűz patrullát. A japánok azo jukat, de az oroszok t japánok ellentámadást orosz katoná meghalt, e Maoteh-Csungot, a egyik legnagyobb vez szülött törzsek megölté ján, Cse-chuan tartomán

Legújabb jelentések újabb követelése miatt arra gondolnak, hogy nak.

Újabb komplikáció pillanatban a távolkele a Cristina Norot és a mosa szigete egyik kib másoztak javítás alá vették.

Újabb pekingi jelenté timátum lejártá után e pán támadás, de Pekin mal tekint a fejlemény arról, hogy a japán re na Peking felett. Ag helyzet amiatt is, mert főparancsnokok elutasít ultimátumban foglalt k

Nemze

Peking, június 13. (Rádión) hírtelen változás áll kapcsolatban a charch ahol négy japán tisztet letartóztattak. A kínai ratlanul Pekingből Nank akar választ adni a legumra. A japán csapatok zognak Peking és Csiens valószerűleg a japán légiót rendeznek Peking rök szerint Japán azt kiészakina politikai remeg.